

VÄRMLANDS ÅNOR

2002:1

Mars 2002

Medlemstidning för Varmlands Slaktforskarförening

ISSN 1400-1047

Årgång 19
Pris 40:-

Förr hade man en enorm yrkesstolthet och det var inte ovanligt att man lät fotografera sig i sina arbetskläder. Det här är en bild tagen av Väse-fotografen Johan Gustaf Nordenberg, verksam från 1916 till mitten av 1940-talet. Bilden föreställer målarna Edvard Johansson, Albert Borg och Gustaf Stål Gustavsson, alla från Väse, och året är 1921. Bilden är lånad från Vase hembygdsförening som har hela den Not-denbergska samlingen av glasplåtar, som idag även finns att se som papperskopior:

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsvetenskap i Värmland och förena dem som delar detta intresse. Föreningen ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Organisationsnummer 873201-6897

Föreningens adress

c/o Sander, Norra Berghaget,
667 32 Forshaga
E-post: lgsander@algonet.se

Medlemsavgift

Medlemsavgiften är 120 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (2002) till svenskt postgiro **46 96 60-5**. Medlemmar i Norge betalar 110 norska kronor + porto 40 respektive 30 kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Arkiv

Arkivcentrum Värmland, Box 475,
651 11 Karlstad. Telefon 054 - 61 77 00

Besöksadress: Arkivcentrum Värmland,
Hööksgatan 2, Karlstad

Hemsida

www.genealogi.se/varmland

Styrelsen

Ordförande Lars-Gunnar Sander,
Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.
Tel 054-872754 Mobil 070 634 81 87

Vice ordförande K-G Lindgren,
Linnevagen 11, 661 43 Säffle.
Tel 0533-14124, mobil 070-5228549

Sekreterare Gunnar Jonsson,
Älvhagsgatan 25, 661 40 Säffle.
Tel 0533-10559

Kassör Liv Hagberg, Garvaregatan 4,
652 20 Karlstad. Tel 0730-327195

Ledamot Anette Carlsson, Hööksgatan 2A,
652 29 Karlstad. Tel 054-181872.

Ledamot Björn Grindegård, Skolgatan 2B,
667 22 Forshaga. Tel 054-873933

Ledamot Carl-Johan Ivarsson, V Takene,
Högbergsrud, 661 94 Säffle.
Tel 0533-64082.

Suppleant Arne Berg, Kila, Vässby 2,
661 94 Säffle. Tel. 0533-63088

Suppleant Sigvard Boström, Brosätter 317,
660 57 Vase. Tel 054-861055.

Suppleant Eva Fredriksson, Karlag. 3C,
652 23 Karlstad. Tel. 054-189238

Suppleant Marianne Fröding,
Lambergsgatan 5, 652 21 Karlstad.
Tel. 054-853521

Valberedningen

Bernhard Granholm (sk), Ljunggatan 39C,
Grums. Tel 0555-61153

Rånald Engelbrekt, Spångbergsvagen 88,
682 32 Filipstad. Tel 0590-10181.

Ingrid Johansson, Varmkog, Sätra,
Klassbol. Tel 0570-461070

Materialförvaltare Fredrick Andreasson,
Bruksgatan 24 A, 667 32 Forshaga.

INNEHÅLL

- 3 Ordföranden har ordet
- 3 Kallelse till Årsmöte
- 4 Verksamhetsberättelse 2001
- 6 Vårens program
- 7 Anders Eliasson - Strindbergs läkarvän i Ystad
- 10 På husförhörens tid
- 13 Från Nedre Ullerud till Negaunee
- 17 Vårutflykt till Nordmarks Museum
- 18 Värmlandsjubiléet i Minneapolis
- 19 Antavla nr 89
- 20 Ur andra medlemsblad
- 21 Antavla nr 90
- 22 Här har du ditt lokalombud!
- 23 Om begravningskick i äldre tid
- 24 Anor sökes
- 26 Föreningens utgivning av böcker och register

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Citat ur VärmlandsAnor får göras, om kalla anges.

Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera och sätta rubriker i insända bidrag.

Upplaga 1200 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare

Lars-Gunnar Sander Norra Berghaget,
667 32 Forshaga. Tel 054-872754

Redaktör

Carl-Johan Ivarsson, V Takene, Högbergsrud, 661 94 Säffle
Tel 0533-64082. cj.ivarsson@telia.com

Layout

Anette Carlsson, Karlstad, 054-18 18 72

Tryck

Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Manusstopp för 2002:2 ar 4 maj 2002

Ordföranden har ordet

Välkommen till ett nytt slaktforskarår! Framför oss ligger ett spännande 2002. Utvecklingen på slaktforskningens område rullar på med ständigt nya saker. Inte minst Sveriges Slaktforskarförbund planerar en del projekt som t ex komplettering av CD:n Sveriges Dödbok.

Programkommitten inom vår styrelse har gjort ett fint arbete och tagit fram ett intressant program som jag hoppas skall attrahera många medlemmar.

Företaget Geline AB, som lägger ut kyrkböckerna på Internet, har nu klarat av Kalmar och Östergötlands lan. Nu sägs det att Värmland står på tur. De slaktforskare som begagnar sig av denna facilitet är fulla av entusiasm. Men mark val att man tydligen bör ha tillgång till bredband för att få någon nytta av Gen-

line och det är ju inte alla som har. Företaget är Slaktforskarförbundet i fard med att förhandla om priserna för denna tjänst. En del olyckskorpar kraxar att Gelines inhopps på marknaden kan betyda slutet för SVAR. Men nu är det ju så att SVAR inte bara är kyrkböcker utan mycket annat också, och mer blir det val för man hoppas. Allteftersom slaktforskarna har lusläst kyrkböckerna, renskrivit och gjort register för dessa mm så kommer nog forskningen i t ex domböcker att alltmer ta överhanden. Vi får anledning att återkomma till detta i VärmlandsAnor.

Ibland undrar man vad framtidens slaktforskare kommer att använda för kallar när de forskar om oss? I tidningen läser jag om ett företag som heter Marknadsanalys och som kör ett

geodemografiskt analysystem. I detta är Sveriges befolkning grupperad i 68 000 områden med i genomsnitt 50 hushåll per område. Med hjälp av tillgänglig information har man tagit reda på så mycket som möjligt om hushållen. Det handlar om allt från ålder och inkomst till antal bilar och betalningsanmärkningar. Det är kanske i sådana databaser som framtidens slaktforskare kommer att grava?

Den 24-25 augusti blir det riksstämman med slaktforskar dagar i Borlänge. Det är ju inte så långt från Värmland, så passa på och åk dit och se vad dalkarlarna kan hitta på då det galler slaktforskning. Men innan dess skall vi bl.a. klara av vårt eget årsmöte. Vi ses då!

Lars-Gunnar Sander

Kallelse till Årsmöte

Lördagen den 23 mars kl 13.00 kallas Du till årsmöte i Rolf Edberg-salen, Arkivcentrum Värmland i Karlstad. Förhandlingar enligt förslag till dagordning.

Domprost em. Harry Nyberg föreläser om Församlingar och präster i Karlstads stift. Herdaminnesarbete förr och på 2000-talet.

Efter föredraget, kaffe och samvaro. Tag gärna med gäster!

Förslag till dagordning för Årsmötet

1	Mötet öppnas	12	Val av ordförande för 2002
2	Fråga om mötet anses stadgeenligt utlyst	13	Val av ordinarie ledamöter för 2002-2003 (i tur att avgå är Anette Carlsson, Liv Hagberg och Carl-Johan Ivarsson)
3	Godkännande av dagordningen	14	Val av suppleanter för 2002-2003 (i tur att avgå är Eva Fredriksson och Marianne Fröding)
4	Val av mötesordförande	15	Val av revisorer och revisorssuppleant för 2002
5	Val av sekreterare	16	Val av redaktör för 2002
6	Val av justerare	17	Val av valberedning för 2002
7	Verksamhetsberättelse och räkenskaper	18	Övriga frågor
8	Revisionsberättelse	19	Mötet avslutas
9	Fråga om styrelsens ansvarsfrihet		
10	Medlemsavgift för 2003 (styrelsen föreslår oförändrade avgifter)		
11	Budget för 2002		

Verksamhetsberättelse 2001

Verksamhetsåret

Föreningens artonde verksamhetsår omfattar tiden 2001-01-01 till 2001-12-31.

Medlemmar

Antal medlemmar 00-12-31	939
Nya medlemmar 2001	87
Uttraden, avlidna, ej betald avgift	46
Antal medlemmar 01-12-31	980

(varav 30 familjemedlemmar)

Medlemsavgiften

För 2001 var medlemsavgiften 120 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem.

Hedersledamöter

Bo Cider, Molkom
Bernhard Granholm, Grums
Anders Höglund, Kristinehamn

Styrelse

Ordf	Lars-Gunnar Sander, Forshaga
V. ordf	Karl-Gustav Lindgren, Säffle
Sekr	Gunnar Jonsson, Säffle
Kassör	Liv Hagberg, Karlstad
Ledamot	Anette Carlsson, Karlstad
Ledamot	Björn Grindegård, Forshaga
Ledamot	Carl-Johan Ivarsson, Kila
Suppl	Arne Berg, Kila
	Sigvard Boström, Vase
	Eva Fredriksson, Karlstad
	Marianne Fröding, Karlstad

Övriga funktionärer

Revisorer
Olle Skoog, Kristinehamn
Lennart Fallberg, Molkom

suppl Roland Hedström, Karlstad

Valberedning
Bernhard Granholm, Grums
Rånald Engelbrekt, Filipstad
Ingrid Johansson, Värmskog

VärmlandsAnor

Redaktör Carl-Johan Ivarsson, Kila
Layout Anette Carlsson, Karlstad

VärmlandsRötter

Redaktör Gunnar Jonsson, Säffle
Materialförvaltare
Kerstin Wallquist, Karlstad

Styrelsens arbete

Styrelsen har hållit sju protokollförda sammanträden.

Lars-Gunnar Sander och Liv Hagberg har deltagit i Släktforskarförbundets förtroendemannakonferens i Leksand 23-24 mars.

Lars-Gunnar Sander har deltagit i Släktforskarförbundets ordförandekonferens i Borås den 24 aug.

Anette Carlsson, Carl-Johan Ivarsson och Gunnar Jonsson har deltagit i Släktforskarförbundets redaktörskurs i Borås den 24 aug.

Anette Carlsson, Liv Hagberg, Carl-Johan Ivarsson och Gunnar Jonsson har som ombud representerat föreningen vid riksstämman i Borås den 25 aug. Dessutom deltog Lars-Gunnar Sander som valdes till vice ordförande vid stämman.

Vid släktforskar dagarna i Borås deltog föreningen i utställningen med ett bokbord där våra egna publikationer såldes. Förutom ombuden assisterade har även Arne Berg.

Gunnar Jonsson har övervakat ett sysselsättningsprojekt i regi av Säffle kommun och Arbetsförmedlingen där bl.a. registrering av kyrkböcker för församlingar i Näs härad ingått.

Carl-Johan Ivarsson har efterträtt Lars-Gunnar Sander som redaktör för VärmlandsAnor.

Extern verksamhet

Carl-Johan Ivarsson har deltagit i Stiftshistoriska symposiet i Karlstad den 3-4 maj.

Carl-Johan Ivarsson ingick i den grupp släktforskare som i Sveriges Släktforskarförbunds regi avreste den 11 sept. till de amerikanska släktforskar dagarna i Davenport, Iowa. Resan fick dock avbrytas med anledning av handelserna i USA samma dag.

Vid Arkivens Dag på Arkivcentrum Värmland den 10 nov deltog föreningen med bokbord. Dessutom fick ett antal besökare pröva på släktforskning varvid de assisterades av föreningsmedlemmar.

Vårutflykt med Värmlands Släktforskarförening till Gamla Bruket i Munkfors
Foto: Gunnar Jonsson

Varmlandsarkiv, Emigrantregistret, Folkrörelsearkivet, Hembygdsförbundet, Lokalhistoriska Föreningen, Karlstads Universitet och Varmlands Slaktforskarförening har gemensamt startat upp ett projekt i vilket samtliga kommuner i länet skall besökas varvid alla intresserade kommuninnevånare skall informeras om de utomordentliga forskningsmöjligheter som finns vid Arkivcentrum och den service som arrangörerna kan erbjuda. Sådana träffar hölls den 18 sept i Forshaga och den 20 nov i Slottsbron varvid Lars-Gunnar Sander berättade om Varmlands Slaktforskarförenings verksamhet.

Eva Fredriksson, Liv Hagberg, Carl-Johan Ivarsson och Gunnar Jonsson har lett olika slaktforskningskurser i externa arrangörers regi. Lars-Gunnar Sander har deltagit i kurser med föredrag och information om föreningen.

Föreningen har visat Slaktforskarförbundets basutställning på stadsbiblioteket i Karlstad.

Under året har 19 lokalombud engagerats för 22 socknar.

Medlemsmöten

- 10 feb Traff i Koppom med föredrag av Ivar Hansen, Oslo om Släktforskning i gränsbygd.
- 31 mars Årsmöte med sedvanliga årsmötesförhandlingar. Föredrag av Slaktforskarförbundets ordförande Ted Rosvall om Mannen som försvann.
- 7 april Konferens i Häljebol under temat Människor i marginalen. Ett samarrangemang med Föreningen Tingshuset i Haljebol, Varmlands Hembygdsförbund och Studieförbundet Vuxenskolan.
- 26 april Fikaträff på Arkivcentrum med utbyte av erfarenheter mellan släktforskare.
- 12 maj Vårutflykt till Munkfors med besök på Gamla Bruket med museum, fotoarkiv och kyrkoboksregistrering.
- 25 sept. Fikaträff på Arkivcentrum med utbyte av erfarenheter mellan släktforskare
- 4 okt Traff med lokalombuden på Arkivcentrum

21 nov Fikaträff på Arkivcentrum. Bernhard Granholm föreläste över ämnet Fader okänd.

Nyutkomna publikationer under året

- Föreningens medlemstidning VärmlandsAnor har utkommit med fyra nummer, totalt 112 sidor.
- Register till Botilsäter sammanställda av Cresco, Carl-Johan Ivarsson och Gunnar Jonsson
Vigde 1688-1920
Döde 1688-1920
- Register till Eskilsäter sammanställda av Carl-Johan Ivarsson och Gunnar Jonsson
Födde 1688-1920
Vigde 1688-1920
Döde 1688-1920
- Register till Glava sammanställt av arbetsmarknadsprojekt i Arvika, Gunnar Jonsson och Birgitta Juås
Vigde 1699-1920
- Register till Gunnarskog sammanställda av Carl-Johan Ivarsson och Gunnar Jonsson
Döde 1688-1920
- Register till Millesvik sammanställda av Cresco, Carl-Johan Ivarsson och Gunnar Jonsson
Födde 1688-1920
Vigde 1688-1920
Döde 1688-1920
- Dalslands ortregister, ny utökad upplaga av Gunnar Jonsson

Övrig medlemservice

En erfaren släktforskare från föreningen har varje torsdagskväll biträtt forskare med rådgivning i forskarsalen under jan-april och sept-dec på Arkivcentrum i Karlstad.

Utbyte av medlemsblad har skett med 104 andra slaktforskarforeningar. Dessa publikationer förvaras i pauserummet i anslutning till forskarsalen på Arkivcentrum värmland där de kan läsas av besökarna.

Gunnar Jonsson och Jan Tengelin har verkat som faddrar för DIS (Föreningen

Du har val betalt medlemsavgiften

Inbetalningskort bifogades i förra numret (2001:4) av VärmlandsAnor. Om du tappat bort det så är vårt postgirokonto 46 96 60 – 5. Ordinarie medlem i Sverige betalar 120 kr och familjemedlem 30 kr. Hjälp kassören i hennes arbete genom att ej dröja för länge med inbetalningen. Kom också ihåg att anmäla adressförändring.

för Datorhjälp i släktforskningen) och därvid servat DIS-medlemmar med rådgivning och uppdatering av nya programversioner.

Slutligen har ett mycket stort antal slaktforskarfrågor per brev, fax, telefon och e-post besvarats av styrelsemedlemmarna. Många förfrågningar kommer från Norge och USA.

Ekonomi

Resultat- och balansräkning bifogas verksamhetsberättelsen. Styrelsen föreslår att årets överskott 17 488,13 jämte föregående års balanserade vinstmedel 96 548,85 tillhoppa 114 036,98 balanseras i ny räkning.

Slutord

Styrelsen vill framföra ett stort tack till alla som på olika sätt engagerat sig i föreningens verksamhet under det gångna året. Inte minst kan vi glädja oss åt ett givande samarbete med Arkivcentrum värmland. För år 2002 planerar vi ett program som vi hoppas skall tilltala våra medlemmar. Också inom släktforskarörelsen i stort pågår intressanta projekt som kommer att resultera i ett ökat utbud av hjälpmedel i släktforskningens tjänst.

Karlstad i februari 2002

Lars-Gunnar Sander, Karl Gustav Lindgren, Gunnar Jonsson, Liv Hagberg, Anette Carlsson, Björn Grindegård, Carl-Johan Ivarsson

Resultaträkning

	Verkl 2001	Verkl 2000	Budget 2002
Intäkter			
Medlemsavgifter	114 690,00	111 022,20	117 100,00
Försäljning	58 642,10	46 351,30	50 000,00
Kommunbidrag	500,00	500,00	500,00
Landstingsbidrag	5 000,00	5 000,00	5 000,00
<i>Summa intäkter</i>	<u>178 832,10</u>	<u>162 873,50</u>	<u>172 600,00</u>
Kostnader			
Tidskriften	-66 358,00	-64 804,00	-66 000,00
Kostnader, sålda varor	-32 671,50	-28 786,00	-31 000,00
Porto	-22 566,90	-22 932,10	-27 000,00
Möten	-3 674,50	-579,50	-4 000,00
Resor	-9 925,20	-6 958,00	-10 000,00
Förbrukningsmaterial	-5 425,50	-5 465,00	-5 600,00
Riksstämman	-8 039,50	-5 609,00	-12 500,00
Förtroendemannakonf	-1 860,00		-3 000,00
Externa gåvor	-250,00	-3 033,00	-1 000,00
Försäkring	-606,00	-607,00	-700,00
Diverse kostnader	-2 618,00	-3 159,50	-3 000,00
Externa medl avgifter	-700,00	-700,00	-700,00
Riksförbundet	-5 194,00	-6 876,00	-6 900,00
<i>Summa kostn</i>	<u>-159 889,10</u>	<u>-149 509,10</u>	<u>-171 400,00</u>
Resultat före avskrivningar	18 943,00	13 364,40	1 200,00
Avskrivningar	-917,00	-3 498,00	-900,00
Resultat efter avskrivningar	18 026,00	9 866,40	300,00
Finansiella intäkter	559,13	1 646,87	1 000,00
Finansiella kostnader	-1 097,00	-855,00	-1 300,00
Arets resultat	17 488,13	10 658,27	0,00

Balansräkning

Tillgångar

Postgiro	86 988,38	78 742,25
Bank	66 593,00	69 547,90
Fordringar	7 349,00	10 802,50
Varulager	23 035,00	20 488,00
Inventarier	1 166,00	1 333,00
<i>Sum tillgångar</i>	<u>185 131,38</u>	<u>180 913,65</u>

Skulder och Eget kapital

Skulder	41 094,40	54 364,80
Reserv för projekt	30 000,00	30 000,00
Eget kapital		
Ingående eget kap	96 548,85	87 040,58
Arets resultat	17 488,13	9 508,27
Sum Eget kapital	<u>114 036,98</u>	<u>96 548,85</u>
<i>Sum Skulder och Eget kapital</i>	<u>185 131,38</u>	<u>180 913,65</u>

Inga ställda panter eller ansvarsförbindelser finns

Varens program

Årsmöte med föredrag

Lördagen den 23 mars kl. 13.
Rolf Edberg-salen, Arkivcentrum, Karlstad
Sedvanliga förhandlingar
Därefter föreläser domprost em Harry Nyberg om
Församlingar och präster i Karlstads stift.
Herdaminnesforskning förr och på 2000-talet.
Efter föredraget kaffeservering och släktforskarprat
i Bror Almquist-salen

Vårutflykt till Bergslagsbygden

Lördagen den 13 april kl. 14-17
Nordmarks museum (15 km norr om Filipstad,
vid väg 246. I Nordmark följ skylt "Museum")
släktforskaren Elisabeth Thorsell,
föreläser om bergstingsrätten
Lars Carell informerar om
Nordmarks museum och hembygdsförening
Visning av museet för intresserade (40 kr/person).
Möjligheter till sökning i databasen
med 5.500 Nordmarksbor
Kaffeservering
Kontakta ordf för samäkning, tel. 054 / 87 27 54

Arkiv- och forskarkväll

Tisdag den 23 april kl. 19.
Finnkulturcentrum, Torsby.
Värmlandsarkiv, Folkrorelsernas arkiv
och Emigrantregistret informerar
om arkivforskning i Karlstad.
Presentation av historieavdelningen vid
Karlstads universitet, Hembygdsförbundet,
Lokalhistoriska föreningen och släktforskarföreningen.

Varmlandsjubileet i Minneapolis

Onsdag 24 april och torsdag 25 april kl. 17-23.
Forskarsalen, Arkivcentrum
Vi hjälper släktforskare i Minneapolis
med sökning i svenska källor
Se vidare artikel på sid 18

Lokalombudstraff

Tisdagen den 7 maj kl. 19.
Bror Almquist-salen, Arkivcentrum.

Medlemsservice och rådgivning

Varje torsdag under våren kl. 16-20 finns en erfaren släktforskare från föreningen på plats i Arkivcentrums forskarsal för att besvara frågor och hjälpa med problemlösning.
Nybörjare får hjälp att komma igång med sin forskning.

Värmlänningen Anders Eliasson – Strindbergs läkarvän i ystad

Längst nere i södra Sverige ligger den lilla staden vid havskusten; ett gammalt tillhåll för sjörövare och smugglare, som bevarar exotiska spår från flera världsdelar, efterlämnade av vittberesta sjömän.

Sålunda erbjuder min läkares bostad anblicken av ett buddhistiskt kloster. Byggnadens flera längor, en våning höga, innesluta en fyrkantig gård, och mitt på denna vedtrave i form av en kupol som liknar Tamerlans grav i Samarkand. Takets struktur och beläggning med kinesiska tegel erinrar om fjärran östern. En apatisk sköldpadda kryper på stenväggen, och försjunker bland ogräset i ett Nirvana som förlänges i oändlighet.

En tät häck av bengalrosor pryder ytterväggen av västra längan där jag bor ensam. Mellan denna gård och de två trädgårdarne leder ett mörkt och fuktigt prång till en bakgård, med ett kastanje-träd och svarta höns som alltid äro ilska.

I blomsterträdgården finns ett lusthus i pagodstil övervuxet med aristolochior.

Detta kloster med oräkneliga rum är bebott av en enda person, distriktets lasaretsläkare. Änkling, enstöring, oberoende har han gått igenom livets och människornas hårda skola och ser ner på dem med det starka och upphöjda förakt, som kommer av en djup kunskap om alltings relativa intighet, det egna jaget däri inbegripet.

Denne mans inträde i mitt liv var av ett så oväntat slag att jag skulle vilja räkna det till teaterkupperna ex machina.

Citatet kommer från romanen *Inferno* av August Strindberg¹, och genom dessa ord får läsaren stifta bekantskap med en av bokens figurer, som i skildringen får huvudrollen i kapitlet "Helvetet". Romanen skrevs på franska och utkom 1897. Den behandlar åren 1894-97 i Strindbergs liv, då författaren hemsöktes av en sjalsskris och var fördjupad i alkemi, dvs. guldtilverknig. I romanen skildras lä-

karen som en verklig plågoande och bödel.

"Den lilla staden vid havskusten" är Ystad, och lasaretsläkaren hette Anders Eliasson, var värmlänning och en av det sena 1800-talets profiler i den sydskånska småstaden. Strindberg besökte Eliasson vid två tillfällen, och denne skymtar förbi i de flesta Strindbergsbiografier som en kuriös gestalt i författarens umgängeskrets. Som ofta blir fallet med personer i Strindbergs närhet att de ses nästan alltid ur författarens perspektiv. Men låt för en gångs skull Anders Eliasson själv få huvudrollen! Genom min pappas tremänning Ingegerd Brusewitz har jag fått överta en liten samling brev, foton m.m. rörande familjen Eliasson. Denna samling är huvudkällan för denna artikel.

Uppväxt och skolgång

Anders Eliasson föddes den 17/4 1842 i Jonsbol, Kila socken. Föräldrarna var nämndemannen Elias Andersson och hans hustru Anna Persdotter. Modern härstammade från Byn i Gillberga. I detta äktenskap föddes förutom sonen även tre döttrar, men två av dessa, Maria och Stina dog i späda ålder. I januari 1848 dog även modern. Då hade Anders ännu inte hunnit fylla fyra år.

Efter ett drygt år som änkemans gifte Elias Andersson om sig med Karolina Svensdotter från granngården Hökelund. Sju barn föddes i detta äktenskap, men tre av dessa dog i unga år.

1857 lämnade Elias sin gård Jonsbol och flyttade till Byn i Gillberga. Han flyttade 1862 vidare till Väckelsön i Värmskog och strax före sin bortgång 11/8 1874 kom han med familjen till Liljenäs i Segerstad. Ankan Karolina och barnen bodde kvar på Liljenäs. Av barnen i andra giftet blev August kvar på Liljenäs till sin död 1896, Augusta gifte sig till granngården Mon i Nor, Adolf utvandrade till USA² och Albertina gifte sig med sin kusin August Andersson från Hökelund och hamnade på Eriksdal,

Tystberga socken i Sörmland.

Uppdraget som nämndeman tyder förstås på att Elias varit en förtroendeman i bygden, som fick hjälpa till med olika skrivsysslor. Märkligare är dock att han också tycks ha varit en diktare! Några tillfällighetsdikter av hans hand finns i min samling, bl. a. en dikt till "den hundraåriga gumman i Gillberga". Uppenbart är att slakten inrymt både begåvning och svårmod. Inom familjen finns flera självmord och andra tragiska händelser. Trots allt så höll man ihop, och de brev som finns i min ägo är endast en liten del av de som avsänts inom familjen.

Anders Eliasson fick möjlighet att studera vid läroverket i Karlstad och blev student i Uppsala vårterminen 1863. Hans håg tycks ha varit till läkarbanan, och studierna där resulterade i en med. fil. kand. 1866. Efter att under tre års tid tjänstgjort som extra läroverkslärare fortsattes studierna i Lund där Anders Eliasson blev med. kand. 1873 och med. lic. 1877. Den 8 februari 1878 avlade han legitimationsed inför magistraten i Ystad.

Studierna avbröts av vikariatstjänstgöring under olika tider. Under augusti och september 1873 var Eliasson extra läkare under den grasserande koleraepidemin i Höganäs. Detta var ett av de sista utbrotten av den fruktade farsoten som förekommit i Sverige. Han hade också flera förordnanden som provinsialläkare och som t. f. lasaretsläkare i Kungälv.

Läkare i Ystad

1878 fick han tjänsten som lakare vid det nyinrättade länslasarettet och kurhuset i Ystad. Lasarettet i Ystad var

⇒

¹ Här citerat efter August Strindbergs *Samlade Verk*, del 37, sid 161f.

² Om honom se min artikel "En värmländsk arkitekt i New York år 1883" i *VärmlandsAnor* 1997:2.

ingen större vårdinrättning. Antalet vårdplatser uppgick till 40-50. Någon mer läkare fanns inte. Personalen i övrigt utgjordes av två sköterskor, en syssloman, en "husdräng" och maskinist, en kokerska och en kökspiga.

Under 1882 företog Eliasson en studieresa till Tyskland med bidrag av statens mindre resestipendium för civila läkare för att studera antiseptik och den moderna kirurgin, och uppehöll sig mestadels i Göttingen, Freiburg och Kiel, kortare tider i Giessen, Marburg, Halle, Wurzburg och Bern. Eliasson ansågs också som en ovanligt duglig läkare och skicklig kirurg.

Samma år som studieresan ingick Anders Eliasson äktenskap med Ida Mathilda Erlandsson, född 1/11 1852 i Bara socken. Hon var dotter till Eliassons hushållerska Kristina Petersson, född 25/7 1819 i Smedstorp, som förmodligen också varit Eliassons värdinna under tiden i Lund. Vigseln ägde rum i Köpenhamn. Äktenskapet ingicks mera av medkänsla än av kärlek, och tycks dock inte ha varit vad man kan kalla lyckligt. Makarna bodde enligt uppgift på skilda håll i staden, även om de var skrivna på samma adress. Eliasson bodde längst tiden i ett hus på Lilla Norregatan, som numera inrymmer Ystads Allehandas kontor. Det är denna bostad som skildras i ovanstående citat. Vid mitt besök där i juli 2001 finns ännu dragen kvar av husets utseende på Eliassons och Strindbergs tid enligt samtida bilder, men det synes dock vara helt ombyggt och förändrat.

Över huvud taget tycks Anders Eliasson ha varit en besvärlig person att leva med. Änkling var han bevisligen inte, men att kalla honom enstöring tycks dock ha visst fog för sig. Han skall ha utmärkts av en viss egensinnighet, nyckfullhet och brist på självbegränsning, även om hans lynnesutbrott inte var så illa menade. Umgängeskretsen var begränsad, men i en nära krets av vänner var han värderad för sin öppenhet och ärlighet. Bland Eliassons vänner namns konsul Herman Gussing, dr Wilhelm Winther, jägmästare Eugen Hemberg, konstnären Bruno Hoppe och stadsläkaren Albert Eksteen. Hoppe smyckade väggarna på Eliassons gård med målningar. Som gårdskarll hemma på Lilla Norregatan hade Eliasson en lätt sinnesförvirrad patient, som kallades "Doktors tosing".

Under en tid vistades också halvsystem Augusta i hans hushåll.

En betydelsefull vänkontakt var kollegan Lars Nilsson, först lakare i Skurup och sedan i Anderslöv. Det var genom honom som kontakten knöts mellan Eliasson och Strindberg. Författaren besökte nämligen folkhögskolan i Skurup. Rektorn för denna skola hette Nils Hansson, bror till skalden och filosofen Ola Hansson. Det var det gemensamma intresset för guldmakeri, som kom att förena Eliasson och Strindberg.

Vänskapen mellan ystadsläkaren och författaren kom att manifesteras i en mängd brev, nu bevarade på Kungliga Biblioteket, och i att Strindberg under två perioder vistades i Ystad som gäst hos dr Eliasson. Det första besöket inträffade från 12/16 till mitten av juli 1895, det andra 30/7 till 28/8 1896. Det är under det senare besöket Strindberg genomlider Infernokrisen, och som skildras i romanen.

Strindberg kom att efter besöket i Ystad slå sig ner i Lund, och därifrån skriver han den 11/3 1897 till "*Käre Elias*": "*Det skall bli mig ett stort nöjde råka Dig, och erinna den gamla goda tiden, ty det blir allt mörkare ju längre tiden lider (...)* Men för att få snacka i ro beställer jag ett hemtrefligt rum hos Åke Hansson, der jag ar inackorderad och väl sedd, der allt är utmärkt, äfven bemötandet. En annan sak ar denna:

Lasarettsläkaren Anders Eliasson 1892
(Foto: S. M. Marcus, Ystad).

skulle Du eventuellt kunna stanna öfver natten och emottaga en hederssexå af dina läkarevänner, som hafva stor aktning för din vetenskap? Ditt rykte går vidt om slätterna och Du är ansedd som en 'pamp' i kåren. Några professorer kan jag ej bjuda på, men väl docenter i ditt ämne. Det skulle kanske kunna friska upp Dig att få hyllning af de yngre, tala med dem om dina saker; och lefva studentlif en natt.'"

Romanen och verkligheten

Eliasson torde ha varit mycket uppoffrande för att hjälpa den säkerligen besvärlige gästen. Men vänskapen skulle prövas mycket hårt när den svenska upplagan av Inferno kom ut hösten 1897. Eliasson läste förstås boken, och blev uppbragt av kapitlet "*Helvetet*". Där skildras besöket i Ystad och inleds med ovanstående citat. Bokens jag tror sig vara utsatt för attentatsförsök från sin lakarvän. I hans värld blir varje åtbörd och yttrande från läkarvannen ett tecken på de lömska planer som denne smider. Minsta bagatell blir ett tecken på onda avsikter. Orsaken är att läkaren så starkt avundas författarens framgångar i försöken att tillverka guld. Han störs också av oljud som han tror komma från någon slags helvetesmaskin. I verkligheten hörde han Ystads Allehandas tryckpress, som var inrymd i grannhuset.

Förhållandet mellan dikt och verklighet i Inferno har intresserat läsare ända sedan boken utgavs 1897. Till en början tog många boken som en ren "*dagbok*" utan litterära ambitioner. Att boken i sin ram följer Strindbergs liv gör den ändå inte till en skildring av den yttre verkligheten som den behandlar författarens turbulenta själsliv. Eliasson kan nog sägas ha ignorerat Strindbergs problem, vilket gjorde att kriserna tog fart. Eliasson uppfattade skildringen i romanen som en vrågbild av honom själv, och skrev ett förmodligen aldrig avsänt brev till Strindberg där han starkt protesterade mot de lögnar och förolämpningar som han ansåg sig utsatt för.⁴ Det är uppenbart att Strindberg behandlade Eliasson mycket hänsynslöst för sina litterära syften. Men det har också skaffat Eliasson ryktbarhet och gjort att Inferno ännu är i högsta grad läsbar!

Strindberg kom också tillbaka till Eliassons bostad i Ystad när han gjorde scenanvisningar för första akten av dra-

mat Till Damaskus 1898.

Anders Eliasson testamenterade sitt bibliotek om nio lårar till Varmlands nation i Lund. Tyvärr skingrades biblioteket redan 1911 genom att nationen sålde hela sitt bibliotek på auktion. Bland böckerna fanns flera av Strindbergs skrifter såsom Antibarbarus och Sylva sylvarum, uppenbarligen med provinziens från Eliasson.

Mycket hände i Strindbergs liv efter besöken hos Anders Eliasson i Ystad. Vid sin död 1912 hade han uppnått en ställning som nationalförfattare och uppnått en popularitet av ett dittills okänt slag. I våra dagar torde han vara en av de mest välanalyserade författarna genom litteraturhistorien.

Slutet

Eliasson hade dock bara några år kvar att leva efter de säkerligen omvälvande åren 1896-97. I flera artiklar berättas en ganska märklig historia kring orsaken till hans död. Det anges att Eliasson under en operation fick förgiftning i ena fingret, vilket han misskötte, och att han därför egenhändigt amputerade fingret. Detta kom dock att leda till varbildning i lungorna. Men brev från den ovan nämnde läkaren Lars Nilssons hustru Augusta till Anders Eliassons syster Albertina talar ett annat språk. Den 24/7 1900 skriver hon, att han "är mycket dålig, Iakame saga att det är kräfta och att det endast är en tidsfråga huru länge krafterna stå honom bi". I brevet ges intrycket att "Elias" mot slutet var en mycket ensam människa, Han vårdades av en sköterska och en god vän patron Lundgren, samt de nämnda Lars och Augusta Nilsson, såg till honom. Professor Borelius från Lund besökte honom varje vecka. Han ville inte ha besök av system Albertina, och om sin hustru Ida talade han inte ens.

Anders Eliassons "sorgliga tillvaro" slutade den 7 september 1900. I Ystads stadsförsamlings dödbok finns ingen dödsorsak angiven, men ett brev från Augusta Nilsson till Anders Eliassons syster Albertina säger tydligt att det handlade om kräfta i lungsäcken. Ida Eliasson skriver i brev till samma Albertina att hon blivit hälsad från honom att han "intet ondt hade emot mig, men han var så svag att hans krafter icke tillät honom att träffa mig". Begravningen blev enkel och vacker. Bland kransar från

vänner och släktingar fanns även en från August Strindberg. Hustrun Ida kom att överleva honom i knappt 3 år. Hon gick ur tiden den 4 juni 1903.

Men vem var han då, Anders Eliasson? I ett odaterat tidningsklipp, uppenbarligen ur någon lokaltidning, i samband med hans bortgång skriver signaturen Scanus: "*Rikt utrustad på hufvudets vägnar, ägde han omfattande kunskaper, samt en originell och fördomsfri uppfattning af personer och förhållanden. Men hans lynne var sjukligt och bittert, och hans skarpa tunga kände ingen skonsamhet. Han var i allt en motsatsernas man, stundom vek och ömhjärtad, oftare brutal och hänsynslös. På de senaste åren koncentrerade sig hans hat på det samhälle där han hade sin verkningskrets. Infödingar, som ville fråga honom till råds angående sina lidanden, blefvo helt enkelt utkörda under förklaring att han icke ville mottaga några Ystadsbor*". Men hans hustru Ida skriver dock om sin make att "det fanns så mycket godt hos honom och han har gjort så mycken nytta och verkligen stora ting i det tysta som nog är honom tillräknat i en annan värld".

1973 visades Inferno som TV-drama med Per Oscarsson som Strindberg och Tommy Johnsson som Eliasson. NWT intervjuade påpassligt nog en av Anders Eliassons få kvarlevande nära släktingar, systerdottern Hedvig Nilsson från Mon, då 89 år gammal. Hon berättade att hennes morbror var "*en sirlig herre, som älskade vackra kläder och alltid uppträdde på elegant maner*". Hon var också fortfarande upprörd över att Strindberg på ett så vedervärdigt sätt kunde ljuga om morbrodern!

Kallor och litteratur

Dahlberg, Mats: Strindberg och doktor Eliasson. Karlstads-Tidningen (slutet av 1960-talet?).

Fahlbeck, Anders: Ett skingrat värmländskt bibliotek.

Wermlandica 1993.

Fahlbeck, Anders: August Strindbergs vän – värmlänningen Anders Eliasson. Okänd tidning (NWT?).

Lindskog, Rune: Min morbror var en sirlig herre. Nya Wermlands-Tidningen 17/3 1973.

Lundqvist, Gunnar: Profiler i gamla Ystad. Malmö 1995.

[Olsson]. Nils Ludvig: Strindberg på

Nycklar till bruks-samhället

I våra arkiv finns det stora mängder av spännande material, som bara vantar på att komma till nytta för forskningen. Detta gäller även ämnesområdet bruks-historia. För att kunna ge verktyg för att göra brukshistorien mer tillgänglig, så har Varmlandsarkiv och flera institutioner arbetat med projektet *Nycklar till brukssamhället*. Hösten 1998 utkom en CD, och Länsbiblioteket har nu med stöd av KK-stiftelsen publicerat materialet på Internet. Som exempel används Borgviks bruk. På sidan finns texter om järnhanteringen i sig, verksamheter vid Borgvik, människoöden ur olika samhällslager och uppslag för den som vill söka vidare. Allt är exemplifierat med autentiskt arkivmaterial. Mycket spännande för slakt- och hembygdsvetare! Adressen är www.wermland.se/lansbib/borgvik/index.htm

vägen till Inferno. Svensk litteratur-tidskrift 1964, sid. 56-65.

Rasmussen, Alice: Strindbergs hem och vistelseorter i Norden. Carlssons, Stockholm 1997.

Strindberg, August: Inferno. Samlade Verk, del 37. Översatt av Eugène Fahlstedt. Texten redigerad och kommenterad av Ann-Charlotte Gavel Adams. Norstedts 1994.

Strindberg i Ystad. Trodde dunket från sätteriet kom av en helvetesmaskin. Tidningsartikel i obekant tidning av "Wb". Svensk läkare-matrikel. Enligt uppdrag af Svenska läkare-sällskapet redigerad och utgifven af A. J. Bruzelius. Stockholm 1886

Kyrkböcker för Kila, Gillberga, Värmskog, Segerstad, Nor och Ystad (S:ta Petri, S:ta Maria och stadsförsamlingen).

Brev, foton m.m. rörande familjen Eliasson, i författarens ägo.

Carl-Johan Ivarsson

³ Nils Ludvig, Strindberg på vägen till Inferno. *Svensk Litteraturtidskrift* 1964, sid. 63.

⁴ Brevet i sin helhet finns i ovan nämnda artikel "Strindberg på vägen till Inferno", sid. 64f.

På husförhörens tid

Medlemmarna i Skifuddens Villaförening i Forshaga har i studieförbundet Vuxenskolans regi genomfört studiecirklar i släktforskning. Studiecirk-larnas innehåll har bestått av olika te-mata samt forskning på Arkivcentrum i Karlstad. Ett studiebesök på Ruds kyrkogård i Karlstad genomfördes. Ett antal föredragshållare har också gästtat cirkeln, bl. a. Lars-Gunnar Sander. En annan föredragshållare var kyrkoherde em. Per Roos. Han höll ett föredrag på biblioteket i Forshaga som också upp-skattades mycket av deltagarna. Rubri-ken var "På husförhörens tid".

Hans Olsson, Forshaga

I denna berättelse skall vi röra oss i vårt eget land på 1600- och 1700-talen. Som släktforskare får man syssla med bl. a. husförhörslangder. Deras tillkomst har med folkundervisning och folkfostran att göra och djupast sett ligger religionen som drivkraft bakom alltihop. Man skulle lära sig läsa för att kunna läsa Guds ord och katekesen, och att få hjälp av leva redligt och gott och nå saligheten. Det är intressant att plocka fram notiser och bilder från denna tid, och på så sätt få en bakgrund till den strävan i god vilja, som kyrka och samhälle slet med.

Under de två seklerna får vi bekanta oss med både mörka och ljusa delar av vår historia. Till det mörka hör alla krig. Svenska pojkar och män åkte hemifrån och kom aldrig tillbaka. Svenska kvinnor fick slita ensamma för barnen och brödfödan. Ett annat mörker var häxprocesserna. Då och då var det missväxt och stor nöd. Det sedliga förfallet var utbreddt. Aga och strafftänkande skapade skräck och hat. Till det ljusa hör bekantskapen med enskilda personer som trädde fram med nytänkande och nyskapande. Man kan nämna Jonas Alströmer, Emanuel Swedenborg, Carl von Linne, Anders Celsius, Carl Wilhelm Scheele, Olof von Dalin och flera andra.

Något som måste tas i beaktande är

hur den s. k. hustavlan genomsyrade tänkesättet. Tänkesättet fanns innan lutherdomen nådde Sverige, men Luther och lilla katekesen predikade det med särskild kraft. I hustavlan indelas folket i tre stånd: det politiska ståndet – överhet och undersåtar, laroståndet – präster och åhörare, hushållsståndet – husbönder och tjänstefolk. Prästerna i det andliga ståndet skulle förvalta Guds ord och sakramenten, den politiska överheten skulle sörja för kyrkans bestånd och övervaka tukt och ordning. Husbönderna skulle svara för fostran och näringar. Detta ståndstänkande gjorde somliga till dem som befallde och andra till dem som hade att lyda. Först på 1830-talet började nytt tankande spira i folkdjupet, det som vi kallar för demokrati där den enskilda människan hävdar sitt varde och sin rätt att själv besluta. Kyrkans och prästernas dominerande ställning bland folket under 1600- och 1700-talen hade varit otänkbar utan hustavlan.

Ondska och haxtro

Häxprocesserna är ett av de mörkaste bladen i svensk historia. De börjar vid mitten av 1600-talet. En förklaring kan vara de många krigerna med åtföljande förvildning och nödår. Man gjorde fruktansvärda erfarenheter av det ondas verklighet. Från kyrkans predikstolar varnades för djävulens makt, för magi, trolldom och vidskepelse. Alla visste att djävulsk ondska kunde ta makt och sate i människor, inte bara i troll och spöken. Häxorna pekades ut på olika sätt, de förhöordes och om de inte bekände blev de torterade på ohyggligaste sätt tills bekännelsen kom över deras lappar att de haft samröre med djävulen, varit på Blåkulla och rövat barn med sig till djävulsorgier där. Barn berättade att de varit på Blåkulla. Haxtron blev en psykisk farsot över stora delar av landet.

Det var de världsliga myndigheterna som tog upp kampen mot häxorna. En kunglig kommission dömde 1669 23 kvinnor i Mora och 8 i Älvdalen till dö-

den. 1671 blev nya dödsdomar avkunnade i Rättvik och Leksand. Det fanns många präster som greps av vidskepelsen. Men i Gävle trädde en präst Fontelius fram offentligt och erkände att han inte trodde på några blåkullafarder och barnarov. Då spred borgmästaren ut ryktet att prästens fru var häxa. Hon blev inspärriad i fangelse. I Gävle blev fem kvinnor avrättade. Forskare tror att över 1000 häxor dömdes och cirka 300 blev avrättade.

Rikskanslern Magnus Gabriel de la Gardie och Urban Hjärne skrev att farsoten bottnade i enfald, elakhet, be- drägeri och dumhet. Långsamt ebbade det hela ut.

Till den nöd som kom av vidskepelse, sedeslöshet, spritmissbruk, stölder och våld kom också fattigdom, ibland svält och alltid obildning. Nöden skapade trötthet i folksjälén, I denna verklighet stod kyrkan, prästen och klockaren som centralgestalter. De gjorde stora insatser, både religiöst och socialt. Det som nu intresserar oss är folkets behov av kunskap och kyrkans önskan att bibringa kunskap. Då gällde naturligtvis först och främst kunskap i religionen om vägen till saligheten.

Kyrkolagen

Under Karl XI:s regeringstid tillkom den viktiga kyrkolagen 1686. Där påbjöds att klockaren "skulle med flit driva barnaläran och undervisa barnen att läsa i bok". En sak är att stifta lag, en annan att få folk att vilja och kunna lyda den. I vissa socknar var det omöjligt att samla barnen till någon slags skola, avstånden var för långa och befolkningen för gles. Ofta nog fanns ingen skola att gå till. Ibland var klockaren en gammal försu- pen knekt eller en avsigkommen stack- are som vandrade omkring i gårdarna och försökte lära barnen "att stava och lägga ihop". Om han nu kunde det själv, vilket inte var fallet alla gånger.

När det var som bäst ordnade folket i byn med att anställa en person till lä-

rare. Skolan kunde då flytta från by till by, från stuga till stuga, vanligen en dag i veckan, ibland varje dag. Lärare och barn stuvades in i samma rum, där dagliga sysslor förrättades av andra. T. ex. kunde skomakare och skraddare ha plats där, Ner vid dörren kunde djuren fa hålla till.

Lärarens lön var mat och husrum och 4-5 skilling per barn och vecka. Inte underligt om framstående pedagoger undvek att söka lärartjänst. Ännu år 1840 hade över hälften av Sveriges lärare, över 500 st. under 50 riksdaler om året. Det var inte bättre i städerna. Där gick bara var sjunde barn i skolan i början av 1800-talet.

Före 1842 då folkskolestadgan kom till ar det mödrarna i hemmen samt präster och klockare som har den största aran av att en hel del kunde skriva och läsa nödortfugt. Mor satt vid spinnrocken och förklarade tecken och ljud. Det berättas att ett barn en gång frågade vad skilletecknen betydde, såsom punkt och komma. Mor svarade: "Det dar har di spillt medan di skrev orden".

Apropå den dåliga lönen åt lärarna kan man läsa i ett stammoprotokoll att skolmästarens avlöning skulle vara som rotehjonens underhåll. Det förekom att klockaren måste tigga om han inte hade någon bisyssla som skraddare, strumpstickare eller slöjdare. Nar soldater och korpraler var klockare var det val pli på barnen men osäkert om det som hände kunde kallas undervisning. En soldat kunde inte skriva sitt namn, då fick han 14 dagars uppskov med anställningen så att han skulle kunna lära det. En yngling var handikappad och kunde inte försörja sig. Han fick då sin bärning som klockare. Barnmorskan kunde vara klockare också.

Duktiga lärare

Naturligtvis fanns det duktiga lärare. De kom att utnyttjas på ett speciellt sätt som lärare i en s. k. lancasterskola. Lancaster var en präst i London. Han införde metoden att en lärare hade många klasser och sammanlagt kanske 200 barn. Han delade upp dem i grupper om 10-12 barn i varje. Den mest begåvade i gruppen fick hjälpa sina kamrater som s. k. monitör. 1820 kom lancastersystemet till Sverige. Så kunde även de vanlottade fa lära sig "så att okunnighetens, sedeslöshetens och lasternas välde därigenom

besegrades". 200 7-15 åringar som skulle stava, läsa, rakna, sjunga, rabbla – nog måste det ha varit ljud...

I den gängse pedagogiska handboken föreskrevs att ett barn i sander uppläser hela sin laxa, varvid fordras att det i katekesen kan "utantill både frågor och svar samt i bibliska historien jämväl allt ordagrant". Nar förhöret gick bra så var det som nar man drar på en vev utan det ringaste begrepp om ordens betydelse och med samma entoniga röst från början till slut – så berättar en som varit med. Det viktigaste var att kunna katekesen som ett rinnande vatten. Än idag finns gamla som kommer ihåg katekesens frågor och svar. Men att kunna rabbla utantill betydde inte nödvändigtvis att man kunde läsa innantill.

Skoldagen varade till kvällen. Kunde man inte blev det kvarsittning. Rotting och kapp kom till användning. Många har vittnat om skräck inför skoldagen och om hat mot lärare hela livet. Å andra sidan fanns lärare som var älskade och som älskade barnen och yrket, och sörjde loven då barnen var hemma. Papper hade man inte alltid råd med. Då skrev man på sandbädd och raderade ut skriften med en sandjammare.

Folkskolestadgan

Nar folkskolestadgan äntligen kom 1842 var det inte alla som gillade det. Från en socken i Småland finns ett protokoll dar följande kan läsas: "Vi har sport att högvördige biskopen och domkapitlet samt våra egna riksdagsman av bondeståndet vilja att vi enfaldige bönder och våra barn skola göras mera upplysta. Dessa äro vi tack skyldige. De mena val med oss men detta större ljus blir oss for dyrt. Vi ar belätne med det ljus som ar i Guds ord. Det visar oss till Guds rike. Därav kanna vi alla den huvudsakliga lärdom som vi tro oss behöva, nämligen att frukta Gud, ara konungen och lyda lagarna." Biskop Esaias Tegnér och flera präster med honom var negativa till folkskolan. Den gav ju bara halvbildning som lockade till högmod och olust till vanligt arbete. Samuel Ödmann skriver, förhoppningsvis med en glimt i ögat, "så snart en bonde lart sig skriva och rakna ar han förlorad. Han blir nämndeman som sover eller auktionist som super eller stamningsbarare och dagdrivare." smålänningen Petter Pettersson i Slätt-hult betygar "att det vore bra hårt om

fattiga torpare skulle taga kläderna av kroppen för att barnen skulle få lära sig namnen på Sveriges stader. Det kan vara vallpojken och vallflickan till föga nytta om de veta om Åmål ligger i Dalsland eller i Skåne eller om Karl X:s son hette Karl XI. De fattiga torparbarnen bliva visst icke statsman. Undervisas de val i religionen så torde det vara tillfyllest."

Vi har sett att prästerna var långt ifrån ensamma om att lära folket katekesen och bibliskan. Men visst var det de, som var mest ansvariga. Prastens stallning var helt annorlunda an idag. Han tillhörde överheten, var den givne ledaren i socknen, sockenstämmans självskrivne ordförande och den laglige vårdaren av tukt och ordning. Den karolinska tidens kyrkoherde framstod som en god och sträng fader nar han var som bast. Han smälte samman med folket. Det gällde hela prästfamiljen, frun och barnen. Om prästen dog ville man ha prästfrun kvar och det kunde ordnas genom att den nye prästen "konserverade" ankan.

Tyvänn var inte alla präster av den basta sorten. Biskopen kunde ursprungligen viga vem han ville till präst. I kyrkolagen 1686, och senare stramades kraven åt. Alla skulle läsa latin, grekiska, hebreiska och filosofi, och de olika teologiska ämnena. Vid universiteten måste man gå kurser i predikande. Den som ville bli kyrkoherde måste ta pastoral-examen.

Prastens anteckningar

För att kunna följa sina församlingsbors tillvaro och minnas olika händelser i socken böjade prästerna tidigt att göra anteckningar och längder. De ar som vi redan antytt begynnelsen till vad vi kallar kyrkoböcker. Men det var forst genom 1686 års kyrkolag som ordnad kyrkobokföring blev lagfäst i vårt land. Nu skulle anteckningar göras om barns födelse och dop, om vigslar och dödsfall, in- och utflyttningar, förteckning över alla boende, s. k. skriftebok, förteckning över kyrkans och prästgårdens inventarier m. m.

särskilt viktig var skrifteboken som innehöll längder över prästernas åhörare vid husbesöken, hus ifrån hus, gård ifrån gård som lagen säger. Från början gjordes längderna alltså i självavårdande syfte. Alla som fatt kristendomsundervisning skulle skrivas in dar, alltså inte de små barnen. Skrifteböckerna kallades också

katekeslangder eller förhörböcker. Socknens högre ståndspersoner var sällan med. De infann sig inte till förhör eller undervisning. Dessa längder studerade sedan biskopen vid visitationerna och hans förhör drabbade de antecknade. Ibland klagade prästen över tvånget att anteckna åhörarna "hus ifrån hus". Men då fick han veta att det var hans skyldighet att besöka sina församlingsbor och lära känna dem.

Husbesöken hade stor betydelse. På hemmaplan fick folket lära sig de frågor och spörsmål som prästen tänkte ta upp i de kommande katekesförhören. Det gällde då att ha last på och kunna svara ordentligt. Denna betoning av prästens arbete som lärare och förhörare i examen kom att bli än mer tydlig i konventionelplakatet av år 1726. Där föreskrivs husbesöken som obligatoriska. De kom att kallas husförhör eller läsförhör. De kan finnas kvar än idag i gammalkyrkliga bygder eller i nya former i andra församlingar.

Förhör och förklaringar

Andra förhör förekom också, t. ex. av ungdomen före deras första nattvardsgång och av fastefolk när de tog ut lysning. Enligt lagen fick ingen trolovas som inte kunde Luthers katekes och gick till nattvarden.

Men det var inte bara husbesöken och husförhören som gagnade kristendoms-kunskapen. Varje vecka hölls bibelförklaringar och om söndagarna skulle halva predikan vara katekesförklaring. I städerna hölls katekesförklaringar i samband med ottesången, på landet i högrnässopredikan. Då kallades en rote i taget till kyrkan. Böter drabbade den som uteblev utan orsak.

I allmänhet var församlingarna indelade i husförhørsrotar och inom varje rote skulle de självägande bönderna i tur och ordning öppna sina hem för husförhöret. Den gård som stod som värd skulle bjuda på kalas, smycka och göra det fint. Sådana händelser var ofta ett välkommet avbrott i den gråa vardagens slit. Nu genomgicks också förhörslangderna och det kunde ta tid. Det fanns förstås de som gick till dessa förrättningar med en viss oro: "Aldrig far man vara glad, om sommaren är det åska, om vintern husförhör..."

1749 tillkom befolkningsstatistiken. En lärd man som hette Pehr Wilhelm

Resa genom Eds socken 1797

Resenären Samuel Liljeblad reste genom landskapet Värmland 1797. I hans dagboksanteckningar, som trycktes i Värmland Förr och Nu 1924, ges följande intryck av Eds socken

Julii 1797. Til Malöga gg. har man flere ombytellige trakter: snart får man se skog och backar. Ett sund at öfverfara (öfver en vik af Wenern) vid så kallade slottsbroen. Har varit förr Bro och kallas så af en stenbacke, där ett slott säges förr hafva stått. En del af Broen, stod ännu kvar; nu gick man öfver på ferga. På andra sidan var en ganska svår och sandig backe. Vi hade nar ej kommit uppföre med vår vagn.

Malöga gg l 5/8 fr. Lillnor, har 13 grannar, merendels små usla hus.

Från Malöga förbi Eds kyrka, som var nybygd, utmed en vik af Wenern, öfver Ransunda broen var tämelig vacker vag. men sedan blef en oländig mark öfver berg och moar ända till Bro socken Kyrka. Den som dömer Näs härad efter utsigten vid Landsvägen, lærer mycket bedraga sig. Ty så sterilt det var vid vägen, så vackert och odlat sades mig vara vid Ekholmen, Mässvik m.fl. på Näs belägne egendommar.

Peter Funke

Wargentin blev den förste chefen för tabellkommissionen. Han fick fram en mängd intressanta fakta om befolkningen. På 1760-talet dog en fjardedel av alla nyfödda, ytterligare en fjardedel dog före 24-årsdagen. En fjardedel upplever 60-årsdagen. Många mödrar dör i barnsäng. Därför ropar han efter fler barnmorskor. Över 500 barn dör varje år av oaktsamhet. De liggs ihjäl, i verkligheten ännu fler, säger han. Han visar att de flesta barnen föds under januari-mars och september och avlas alltså april-juni och december. Det beror på, skriver han, att denna årstid som upplivar hela naturen, jämväl uppmuntrar människan till mer kärlighet än någon annan årstid. Decembers stora avel tillskriver han den tidens vila och långa nätter.

Som vi märkt bestod den religiösa utövningen till stor del av ett inlärande av rätt lära och katekesplugg. Så hade folket med sig genom livet någonting att tro och hålla sig till, säkert till hjälp i svåra tider på gården hemma och för karolinerna vid fronten.

Men nya andliga strömningar skulle ifrågasätta denna betoning av ratt lära,

och istället framhålla det inre livets andlighet. Pietismen skulle underminera kyrkans och samhällets krav på enhet i religionen. Den enskilda människan skulle uppmuntras till att känna sig myndig och tillåten att själv besluta och så kom väckelserörelserna att bana väg för den människosyn vi har idag.

Nu har den gamla drömmen och nationalstaten och enheten mellan kyrka och stat för längesedan dött. Livet i varje nation är mångkulturellt. Kyrkan är i Sverige skild från staten. Vi vänjer oss vid tanken på att vi är världsmedborgare. Vår generation och den före oss har upplevt de största Förändringarna i vår historia. Vårt Sverige är rent, rikt, demokratiskt, fredligt, någorlunda klassutjämnat. Ett Sverige med myndiga människor. Men också ett Sverige med krav och tekniska framsteg som pressar den enskilde medborgaren, ibland till bristningsgränsen.

Vi är länkar i en lång kedja. Det är viktigt att finna sina rötter och sitt ursprung. släktforskning är ett bra sätt att kunna göra detta.

Per Roos

Från Nedre Ullerud till Negaunee

Några bevarade amerikabrev berättar

Som så många andra värmlänningar emigrerade smeden Karl Petter Alfred Olsson och hans familj till USA i slutet av 1800-talet, närmare bestämt 1880. De avreste den 19 mars med emigrantfartyget Rollo från Göteborg via Hull till New York.

Karl Petter Alfred och hans hustru *Stina Cajsa Nilsson* var båda födda och uppväxta i bruksmiljö i Lenungshammar resp. Hillringsberg i Glava socken. De flyttade som nygifta 1865 därifrån till Mölnbacka bruk i Nedre Ullerud. I USA bosatte de sig i staden Negaunee i staten Michigan, varifrån barnen (mestadels Anna) sedan korresponderade med en av sina kusiner i Nyeds socken hemma i värmland. Det är ur dessa bevarade brev som följande utdrag är gjorda. Syskonen Alfred, Hilma och Anna flyttade så småningom till andra orter och stater i USA, vilket vi kan följa genom Annas brev. Familjens adress i Negaunee var 212 Case Street.

Kända data om familjen Olsson i samband med emigrationen

Carl Petter Alfred Olsson f 12110 1836 på Lenungshammars bruk, Glava sn
h *Stina Cajsa Nilsson* f 31/8 1835 på Hillringsbergs bruk, Glava sn
s *Johan Alfred* f 19112 1867 på Mölnbacka bruk, Nedre Ullerud sn
d *Hilma Gustava* f 1874 26112 dito
d *Anna Lovisa* f 16/7 1877 dito
s *Carl Axel* f 1317 1879 dito

Ett 25-tal Amerikabrev

Korrespondensen mellan dottern Anna i USA och hennes kusin i Sverige består av ett 25-tal brev skrivna mellan åren 1901-1914. Samlingen är tyvärr inte komplett - bl.a. saknas brev från åren 1908 och 1911 - men det material som finns är nog så intressant och värdefullt. Sista brevet är daterat den 13 mars 1914, där Anna bl.a. berättar att hon gift sig med en annan värmländsk utvandrare, Johan Andersson från Lennartsfors bruk i Trankils socken. Några brev skrivna av

hennes äldre syskon Alfred och Hilma finns också bevarade. Om yngste sonen Carl Axel namns ingenting. Kanhända han kan ha dött strax efter ankomsten till USA.

Carl Petter Alfred Olsson dog den 26 maj 1911, 75 år gammal. Hustrun *Stina Cajsa* avled nio år senare. Min mormors far, smeden Petter Nilsson på Mölnbacka bruk, var en äldre bror till *Stina Cajsa*. Också han hade planer på att emigrera, men slog det ur hågen sedan han skadat en fot och enligt släktkrönikan tog detta som ett tecken på att han skulle stanna hemma.

Deras far, sågaren Nils Nilsson (1782-1841), på Hillringsbergs bruk var född i Mangskog och härstammade ursprungligen från finska släkterna Jurmoinen/Louainen från byarna Salungen och Slobyn i denna socken, som på den tiden var en del av Brunskog. Han hade innan han kom till Hillringsberg varit sågare bl.a. i Svanskog, vid Forsbacka bruk i Dalsland samt vid Mömersbergs såg vid Edsvalla bruk i Nor. Under tiden på Forsbacka gifte han sig med *Maria Jönsdotter Hult*, dotter till smeden *Jonas Hult* av smedslakten Hult i Fryksdalen. En knytning till finska invandrare fanns också där, i detta fall slakten Suhoinen i Lövåsen, Lysvik.

Karl Petter Alfred Olssons föräldrar var sågaren *Olof Olsson*, född den 21 juni 1812 i Glava socken, och hans hustru *Stina Pärman*, född den 5 oktober 1808 vid Karlsfors bruk, Sillerud. En yngre bror till *Carl Petter Alfred*, sågaren *Johan (Jan) Jacob Olsson* på Sälboda bruk i Gunnarskog socken, född den 9 december 1839, emigrerade likaså till USA den 20 juni 1902. Han var gift med *Maria (Maja) Cajsa Löf* född den 18 februari 1843. *Pärman* och *Löf* var båda smedslakter representerade i västra värmland. *Olof Olssons* far *Olof Persson* var född 1772 i Sillerud och hans mor *Brita Jönsdotter* 2417 1780 i Glava.

Äldste sonen Alfred arbetade först i butik i Negaunee men fick senare anställ-

ning som lokförare vid en järnvägslinje, okänt vilken. Ett brev skrivet i maj 1892 från honom till en kusin som emigrerat till Quinsigamond, Massachusetts, finns bevarat. Brevpapperet har överst firmatexten "William Henriksen, Dealer i Fresh & Salt Meats, Fish, Vegetables. Etc. Negaunee, Mich.", en slaktarbutik där Alfred först hade anställning. I brevet nämner han en "cusin Charles Johnson från Sälboda Bruk"; ...Du vill veta huru det är har uppe i Michigan. Med arbete har det nstan inget annat än Gruf arbete och det är så stygt. De tjänar bra mad penningar man där är så farligt i minorna (gruvorna/min anm.), och de som arbetar uppo toppen de har omkring 150 till 200 dollars om dagen... I ett brev skrivet ett år senare berättar Alfred att den butik han först arbetade i "gjorde Concurs".

Familjen Olsson upptogs i Bethany Lutheran Church i Negaunee och står antecknade i församlingens längder.

Har följer några utdrag ur Annas brev, sådana uppgifter som jag bedömt kan vara av genealogiskt och även av rent allmänt intresse.

Utdrag ur Annas brev till Sverige

31/10 1901

... skickar kort utaf Hilma som de tog efter de var gifta. En vecka efter reste de långt till Alaska, det är inte så långt dit som till Sverige, det brukar ta 10 dagar att resa dit, det tar ifrån 5 ock 6 dagar på oceanen. De skall stanna där omkring 2 år eller mer och då sedan kommer de tillbaka och bosatta sig här. Jag stannar hemma och Alfred är på "relråden" (= railroad = järnvägen/min anm.) så han är icke hemma utan han kommer och helsar på ibland...

412 1902

... Vi far bref ifrån Hilma nstan hvar annan vecka, ock hon säger det är så trefligt ut der i Alaska att hon icke vill komma tillbaka här, men hon kommer

att vara der i flera år, så de kan förtjena litet...

2514 1902

...Bror till pappa, John Jakob Olsson ifrån **Sälboda** bruk i Gunnarskog kommer i juni med hela familj. De äro fyra hemma i Sverige och fyra af dem här, så det blir roligt att se dem...
...Alla **prester** ifrån synoden skall komma hit upp till våran grannstad, det blir i Juni och det blir **omkring 3-400 prester** som skal komma dit, och mötet skal vara i **åtte dagar**. Det blir trefligt att få gå ock se på nar studenterna blir prästvigdt...

2016 1902

...Pappa är och planter på Hilmas lot som de köpte för att bygga deras hus på när de en gång kommer hem. Det ar en bra stor plats så vi får nog **utaf påtatis** så vi tror att det blir nog för mer an för **våran** del, så vi får sälja somt **utaf**, men pappa får betala grundtaxerna omkring fem dollar om året, men det ar **värd** det. Jag, skall tala om att det var så trefligt på det synodalmötet i Ishpeming förliden eftermiddagen. Der var **20** studenter som blev prästvigde på en gång ock alla de högste professorer och doktrar samlade, och kyrkan **holde** omkring 1 000 människor. Så nu har vi haft främmande präster har ock predikade for oss for hvar gudstjenst i tre veckors tid, och nu till söndagen kommer det en **utaf** de högsta Iararne i skolan, nämligen Augustanaskolan i Rock Island, Illinois, att stanna i Negaunee flera veckor...
...Alfred kommer **sällan** hem och hälsar på, han arbetarjämmt ock eftersom han ser pappa vid stationen en gång i vecka nar han reser igenom har, då får vi **hämta** hans **kläder** ty jag far alltid vaska dem för honom. Men det kan inte bli annat an svart nar han ar i locomotivet och **ellar**, så det blir fullt med olja och smörja...

611 1903

...Jag har vart omvald igen till organist och de **hafva** öckat på lönen for mig, jag hade **10** om året **förut** men nu får jag **25** om året ock koleckten på påskdagen, så det ar mer än jag **någensin** hade väntat.
...Hilmas gosse vaxer och ar så stor ock duktig. Han heter Karl **efter** min pappa och Edvard **efter Hilma's** gubbe...

...Vi hade en riktigt treflig jul-fest. Vi

Smeden Carl Petter Alfred Olsson med familj, Negaunee, Michigan. Tidpunkt: slutet 1880-tal. Fr.v. hustrun Stina Cajsa Nilsdotter, dotter Hilma, son Alfred, dotter Anna (brevskrivarskan) och Carl Petter Alfred. Lidberg's Photo Gallery, First Street, Ishpeming, Michigan.

har öfver ett hundra barn i skolan och vi är bara **elfva lärare**... Jag fick så många vackra **gåfvor** i julen...

19/6 1903

...Alfred har nu **haft** bröllop i dessa dagar, har **blifvit** gift den 10 juni. Hon bor en bra väg ifrån Negaunee, det heter Skandia, men hon har varit i Marquette och arbetat i nio år på ett ställe där Alfred blef känd med henne. Hennas namn ar **Britta Anderson**...

3118 1903

...Det ar ovisst om Hilmas gubbe kommer hem att bosatta sig här, de köper sig en lot i Washington, Edward tycker battre om att **lefva** der an i Negaunee. Jag kan hälsa från Carl **Edgren** (av smedslakt från Mölnbacka bruk/min anm.). Han säger att han trifs ganska bra i **St.Paul**. **Dagmar** och hennes gubbe har flyttat till Escanaba Mich., dar han har fått battre betalt, så nu ar Olga och Henry ensam...
...Olgas farmor har just kommit ner till oss, hon ar kry för att vara så gammal, hon ar öfver 80 år och går ut och **helsar** på

bekanta. Hon ar dansk, så det är illa att förstå allt hon talar...
...Förlidet år var det en så mörk år for det har varit så många dödfall...

3111 1904

...Denna vinter är den kallaste, som varit på många år, det hänger i stött att vara kallt. Jag var i torsdags **kväll** till en ungdomsfest af **Missions-Vännerna**, det var nog en bra fest. Det var en finsk metodistpräst som hölde en forelasning på svenska öfver Ryssland och efter programet so hade de kaffe och cake som inte ni har i Sverige, ni skulle nog kalla den smörbakelse, tror jag...

1919 1904

...Alfred har nu en son som vara född den 6 augusti och jag har varit där och halsat på dem ock det ar 7 timmars resa dit. Gossen heter Carl **Almer**...

...Jag **insender** i samma bref några post-kort så ni kan få en lite idé hur det ar i Negaunee. Vi äro just i en bergstrakt för det är berg **rundt omkring**. Stora kyrkan med tornet ar den katolska kyrkan och då lefver vi på samma gatan. Nästintil så är katolikprästhuset. **Näst** der ar **prespiteranska** kyrkan, nast högskolan, **näst** metodistkyrkan. Så lefva vi två blocks derifrån. Så sen början af sjön och hitom sjön ar det en **utaf** högsta berg har, ock ni ser huset nästan ensam framför berget, ar lasarettet. Vår kyrka ar längre ut på vänstra sidan så det gifvas inte på kortet. Jag kan namna att vi **lefver** på högra sidan, och de **två** andra korten ar är en ock samma **grufva** som det var för 3 år sedan den stora olyckshändelse att det **raste** in så det blef 13 men inunder. Det är en jarngrufva om ni **förstår** hvad jag menar. Det går vagnar som hissas ner så de ofta **mestar** lifvet deri....

3111 1905

...Jag ock min kusin Theresia som kom hit 3 år sedan var i lördags afton till Missionskyrkans ungdomsfest och efter programmet serverades kaffe med "cake"...

5/7 1905

...Jag kan omtala att Hilma ar hemma och barnen, hon kom i March månad och blir hemma resten af sommaren. Alfred och hans hustru och babyn två veckor sedan som hon varit och halsat på föräldrarna som lefver på landet, så på vägen hem till Soo hvart de lefva ar bra långt. Det ar 4 år sedan Hilma reste till Alaska... ...Det var 2 ungar som blef dödade förliden torsdag. De follo öfver 160 fot och hade endast en half timmas arbete kvar, for de skulle vara färdig med ett högt tom vid gashuset. De ar så många som blifvit ehjelslagen i sommar på många olika platser, särskilt i grufvorna, och många har dödats på jernvegen...

312 1906

...Jag kan tala om med detsamme att Alfred har fatt en dotter, hon var född den 4d Jan....

...Till organist blef jag invald igen så det går nu på sjunde året jag har tjenat...Jag skall senda vidare fram några bref kort hvar Alfred lefver, det ar en mycket stor sjö och den störste vattenkanal i verden... ..Mamma håller på att binna hvita långshaller (schalar/min anm), förstår du hvad jag mener?...

28111 1906

...Pappa har fatt gjort af med 2 kor, så säljer vi nu icke mjölk numera, utan 1 ko för våran egen del, det ar så mycket han kan sköta om... ..Alfred ar kvar ännu på samma plats. De äro farmare och har det ganska bra...

...Hilma och hennes familj ar krya, de har nu 3 barn, 2 flickor och Carl... ..Våran prast har rest till Iowa. Han hade varit har i fem år, men nu ar vi utan prast, men det kommer en student från August-anakyrkan till julen, men efter det blir vi utan. Til dess far vi kalla en prast och det blir val långt in på våren...

2512 1907

...Ifrån Hilma och Alfred kan jag halsa eder. Alfred har inte varit hemma sedan i somras, och Hilma kan jag och kanske inte far se på många år, kanske aldrig, för det ar alltför dyr att taga denna resa ofta. Nu har hon tre barn, hon har också nog att göra uppe i de otrefliga klimaten, dar det regnar stött... ..Kallt har det varit har forskrakligt i 3 veckor men nu ar det lenva'r (töväder/min anm.). Mycken sjukdom ar öfver allt och jag hoppas att det inte tränger in i vårat hem...

2718 1907

...Jag sander som ni ser ett fotografi utaf Mamma och Pappa. Mamma ar nu 72 år och pappa 71 så de ar nog bra gamla, men jag var envis att de skulle fotografas. Jag har nu i qvell skrifvit bref till Farbror Olof (född 1845/min anm.) i Dalarna for första gången. De skrifver alltid till farbror Johan som ar har, så då far vi hälsningar likaledes. Jag var i söndags eftermiddag till Marguette, 13 mil har ifrån för en åktur efter hast. Jag skall inom några veckor resa till Escabana, en 65 mil härifrån och halsa på Tilda Beck samt hennes bror Carl Beck som nog ar litet slakt till mamma. Deras mor var kusin till mamma samt till morbror Petter. Hon Tilda ar omgift för andra gången...

4112 1907

...Allt har blifvit så dyrt och så många grufarbetare lägger utaf. Tiderna skall bli svåra har som det ser ut, det ar nastan alltid så omkring presidentval. Det har varit öfver 200 folk som rest till Europa, mest till Finland och Italien. Kan saga att denne vintem har hitintills varit utmärkt fin. Hoppas att det fortsätter till julen, knappast någon snö...

2914 1909

...Förliden fredags qvall var det Music Regiment Band ifrån Skåne, som ar har i Amerika ock reser har för två månader. De hade Miss Hilda Mattson, sololist från Stockholm med, hon var så utmärkt att sjunga. Mycket folk var der i grannstaden Ishpeming för der ar det stor theatre...

5112 1909

...Hilma samt familj har flyttat från Alaska till Södra Dakota. Men otur ar det nu för dem, för dar har strejken påbörjat just som de kom dit. Det ar så lessamt eftersom de lämnade Alaska for att dar har varit strejk i två år, ock nu kommer till en annan, men det far val gå... ..Jag har en kusin Mari som gifte sig i mars månad och lefver på en öfvergifven ställe på en farm långt in i skogen, han ar också värmlänning frå "Nordmarka".

2012 1910

...Den har vecka har varit riktigt kallt, 27 grader, men nu idag ar det lenväder. Den 22:e, det blir till tisdag blir det som årligen

en stor fest har, då blir täfling på löp-skier, och det blir pris for dem som hoppa högst ock icke falla. De flesta som tager del ar norsker ock svensker ifrån många håll. De flesta kommer från Minnesota, det blir tusentals folk. Der Hilma ar pågår strejken ännu. Hon sände oss dagstidningen så far vi se hur det går. Det ar bara ledsamt att läsa for nog kans det svårt också for oss att de har det så, fastän de äro icke på bar backe...

1112 1912

...Ock nu kan jag med sorglighet namna att mamma ock jag ar ensamma efter att pappa dog. Han var dålig nastan hela vintern. Hilma kunde inte komma hem for hon ar for långt borta i Södra Dakota. Men hon fick en son 8 dagar efter som pappa dog. Hon har nu 4 små, de alla helsa... ..Har har varit så forskrakligt kallt de två första veckor på året, emellan 30-36 grader (Fahrenheit/min anm.), det värsta sedan vi varit i Amerika. Mycken snög också, det ar nog tungt för mig att skötta snögen för vi har en lång sträcka att hålla öppen...

1714 1912

...Hilmas gubbe Edvard ar från Filipstad eller utom der från en liten plats. Nästan alla svenskar har i Negaunee äro der ifrån samma ställe som Edvard. Han arbetar i gruva i S Dakota dar, som ar ju ett stort gruffält ... Vi har haft ett dödsfall i slakten och det är min kusin Hilmas enda dotter, Dora Pharen (?), som blev nara 12 år. Ni känner nog till min farbror Janne, pappas bror. Det var hanses dottersbarn. Hon dog den 25 Feb detta år... ..Mamma fyller 77 sista augusti så hon ar bra gammal... ..Om måndags morgen var det ju en fasansful olyckshändelse som det nya skeppet Titanic, Hvita StjernLine, gick till botten på Atlanten. Det var hennes första resa, kom från Liverpool. Det står att läses att det var 1 200 som drunkna ock omkring 800 som blef räddad. Tank så svårt det måste hafva varit for de stackars meniskor nar de såg att ingen hjälp fandis för dem. Det var så många höga ock märkvärdig personer från Amerka som var med detsamme. ock att det var juveler på folket som var värderat in 1/2 Billion pengar, som gick till botten af hafvet. Det ar sällan man hörer om sådant Nu i sommar kommer det att blifva ett antal folk som kommer att resa öfver Atlanten att vara

Vykort från Mölnbacka bruk avstämplat den 9 september 1902. Avsöndaren kan vara den Carl Edgren som emigrerade till St. Paul, Minnesota. 1903.

med i Stockholm. Jag har så många gånger ock önskat få besöka Sverige. Det har varit i min håg alltjemt. Men det blir alldrig min lycka att få göra. Tank så trefligt det skulle vara att få **helsa** på mina kara släktingar. Det skulle jag önska...

1112 1913

... Jag kan nämna att förliden Juni hade vi i slakten ett dödsfall, en kusin, farbrors yngste son, 25 år, så nu är deras hem uppbruten för då reste kusin Theresia till Iowa i Augusti och blef gift med en barndomsvän från **Sälboda** i Värmland. Hon hade inte sett honom på 11 år sedan de lemnade Sverige... ...På mammans födelsedag den 31 Aug. blef hon öfverraskad af kvinnorna här i församlingen och fick till gåfva 10 dollar i pengar och 4 blomsterbuketter från vaxterhuset ock en handmålad kaffekopp utaf Prastafurun, så jag hade huset fullt af fruntimer. Hon fylde 77 år ock ar ju den äldste i församlingen... ...Jag får **helsa** ifrån Johan Görling. De lefver inge långt från oss. De har det bra... ...Vi har gjort af med alla hönsen för det behöfdes lagas i laggorn (**ladugården**/min amn.) sen pappa dog, vi saknar honom i alla vägar (på alla **sätt**/min amn.) för det var ändå så att han ställde så val med allt som behöfdes, fastän han var plågad i kroppen af gikt...

2612 1913

...Då nar jag **skref** mitt sista brev var det **helsningar** till morbror ifrån Johan Görling. Ifall ni inte känner till något om

honom så skall jag i all korthet beskrifva hvilken han är. Han tjänade som dräng för Morbror vid Mölnbacka ock så blef han gift der med Emma som var piga hos Eder ock de följde med i vårt **sällskap** då vi reste hit till America. Dottern i hans första gifte ar död, men dottern i sista giften ar artist ock högskollärinna i målning i Minneapolis Minn... ...Jag kan ock **helsa** Eder ifrån Alfred. Han arbetar på jernvagen som **enginör** invid Soo, Michigan. Jag kan **helsa** ock från Hilma. De lefver kvar i **Lead, So, Dakota**... Om lördag och söndag hade vi en stor snöstorm att mina **armer** var så **sterra** ifrån snöskötting...

2419 1913

...Farbror Janne ock en gift dotter till honom reste till Minneapolis att **helsa** på kusin Theresia som lefde hos ock skötte farbror... ...Mycken främmat har vi haft i sommar, släkt på mammans sida, Carl Becks barn ock deras moster Tilda Beck... ...Tildas man Edward skall resa till Sverige **näste** sommar om allt ar väl, han ar ifrån Nordmarka strax intill Filippstad. Brodern Ole har nyss dött i Seattle, Washington. Han var i Alaska samme gång som Hilma och Edvard var...

1313 1914

...Nu får jag låf att omtala till dig att jag är gift och blef det den 24 Feb. som jag reste till Duluth Minnesota som är strax intill arbetet som John ar. Han heter Johan Andersson ock ar från Lennartsfors Bruk i Värmland, Föräldrar samt **två** sys-

kon **lefver** kvar der ock han var hemma och **helsade** på för 4 år sedan. Han arbetar med som jag knappast kan förklara på svenska, men det ar sådana om expolerar (förmodligen "exploaterar"/min amn.) ock sänker ned tusentals fot med att undersöka för järnmalm, som de begagnar då svarta **diamanter**, ock de ar inte **länge** på ett ställe utan de få resa nästan verlden vidt, men han har varit omkring dessa trakter en 8 år, men **imellan** den tiden så har han varit i Canada, Mexico och Minnesota flera gånger ock så här omkring, så vi har ju brefväxlat nu en sju år. Han fick för en månad sedan en högre plats och har flera drillar (borrhullmin amn.) att se efter, ock är nu som jag sagt förut i Minnesota men har fatt låf att komma tillbaka till Michigan nu i sommar, så jag hoppas att han kan, för jag kan inte lemna mamma så länge hon **lefver**. John ar en karl på 42 år. Far hans är forman dar vid fabriken (**Lennartsfors**/min amn.) och har varit har en **30** år, ock system skjöter om telefonen och brodern skjöter om butiken... ...Kan namna att Alfred brukar sanda hem lådor med fisk. Han är ju vid en **fiskstad** så det ar lätt för honom att skaffa. Det har varit en mild vinter - **litte** snö, ock idag ar det en akta vårdag. Det har varit mycket med dödsfall omkring här sen jul, mest gammelt folk...

Detta var det sista bevarade brevet från Anna Olsson i Negaunee till **släktingarna** i **Nyed**. Jag har idag inga som helst uppgifter om eventuellt nu levande ättlingar som härstammar från de tre syskonen Anna, Hilma och Alfred, eller från någon av de andra personer som nämns i breven, men jag bedömer att sådana rimligen måste finnas. Om någon i **VärmlandsAnors läsekrets** skulle känna igen någon av de personer som nämns i breven, vore jag naturligtvis tacksam för en kontakt.

Förteckning över personer och platser som nämns i breven

Alfred f 19/12 1867 (s t Karl Petter Alfred Olsson och Stina Cajsa Nilsson). Arbetade först i **affär** i Negaunee, sedan anställning vid järnvägen, först som lokeldare sedan som lokförare (engineer). G 1016 1903 m **Britta** Andersson från Skandia, Michigan. Hennes föräldrar okända. Paret bosatta i Soo, Michigan. Son Carl **Almer** f 618 1904, dotter (namn **okänt**) f 41

1 1906.

Hilma f 26112 1874 (dtr t Karl Petter Alfred Olsson och Stina Cajsa Nilsdotter). Bodde första tiden i Negaunee. G 7/8 1901 m Edvard (efternamn okant) från Nordmark sn, Färnebo. Paret flyttade samma år till Alaska och därifrån (förmodligen 1908) till South Dakota. Son Carl Almer f 1902, dotter (namn okant) f 1903, dotter (namn okant) f 1911.

En bror till Edvard, *Olle (Ole)*, var också i Alaska, senare bosatt i Seattle, Washington. D 1913.

Anna f 16/7 1877 (dtr t Karl Petter Alfred Olsson och Stina Cajsa Nilsdotter). Vår brevskriverska. Arbetade i affär i Negaunee. Hon var också organist i en kyrkoförsamling där (Augustanasynoden?). G 2412 1914 m Johan Andersson f 1872 från Lennartfors bruk, Trankil socken. Paret flyttade troligen till Duluth, Minnesota i samband med detta. Inga kända uppgifter om barn, eftersom inga senare brev från Anna finns bevarade.

Jan (John) Jacob Olsson (yngre bror till Karl Petter Alfred Olsson) f 23/9 1839 i Lenungshammar, Glava sn. Sågare. Emigrerade från Sälboda bruk i Gunnarskog socken 2016 1902. Han var gift med Maja Cajsa Löf, f 18/2 1843 i Glava. Hade också en syster Lovisa. Dotter Dagmar f 1882, bosatt i Escanaba, Michigan, 1903. (övriga data okända). Son Henry (födelsedata okant). Dotter Olga (födelsedata okant).

Carl A. Edgren utv. 11/5 1903, 27 år gl., Anna-Maria (Maja) utv. 20/8 1909, 62 år gl., och Dagmar Edgren, (av smedsläkt Edgren från Mölnbacka bruk), bosatta i St Paul, Minnesota, Adress 911 (ev. 917) Payne Ave.

Tilda och Carl Beck, bosatta i Escanaba, Michigan, 65 engelska mil från Negaunee. "Deras mor var, enligt Annas brev, kusin till mamma", dvs Stina Cajsa Nilsdotter.

En "*faster Anna*", dvs. syster till Karl Petter Alfred Olsson, med två söner Rudolf och Edvard (den sistnämnde död före 1903).

Brevskrivarskan Anna hade också en kusin, *Hilma*. Hennes man hade efternamnet Thorén. Hilmas far var Jan Jacob Olsson (ovan). Hilma hade en dotter Dora Pharen (?), f 1900, d 2512 1912.

En kusin till Anna på faderns sida, *Oscar*, var gift med en "franskkatolsk

Vårutflykt till Nordmarks Museum

Nordmarks hembygdsförening som driver Nordmarks Museum inbjuder oss till ett besök på museet i Nordmark. Vi förlägger vår släktforskarträff och vårutflykt dit. Anbyte kan göras i anslutning till mötet.

Tid: lördagen 13 april 2002, kl 1400-1700.

Lokal: Nordmarks Museum. (Vägbeskrivning se nedan).

- Program:
- Information om Hembygdsföreningen (Hbf) och Nordmarks Museum (Lars Carell)
  - Kort information om VSFF (ordf. Lars-Gunnar Sander)
  - Föredrag om "Bergstingsrätten" av genealog Elisabeth Thorsell.
  - Paus med kaffe och kaka (20:-krlperson).
  - Visning av Nordmarks Museum för intresserade
  - Omfattar 700 års industriell utveckling, kostar 40 kr/person och då ingår också guidad tur till de medeltida Nordmarksgruvorna.
  - Du som har Nordmarksrötter:
  - I Nordmarks Hbf:s dator med hittills c:a 5500 Nordmarksbor inlagda av genealog Elisabeth Thorsell kan Du söka. Hågade kan leta gratis i datorn efter sina rötter däremot utskrift betalar du 15 kr/sida för. Förbered dig redan hemma med uppgifter för sökningar.
  - Avslutning (Lars-Gunnar Sander)

För samäkning kontakta Lars-Gunnar Sander på tel 054-87 27 54.

Restiden beräknas till c:a 1 timma från Karlstad.

Vägbeskrivning

Från Filipstad Väg 246, 15 km norr Filipstad ligger Nordmark. I Nordmark följ vägskylt "Museum".

flicka".

Farbrors yngste son, 25 år, avled 1913. *Änkan Theresia*, kusin till Anna brevskriverskan, var gift i Iowa med en barndomsvän från Sälboda bruk. Hon flyttade därefter till Minneapolis.

Anna, brevskriverskan, gifte sig 1914 med *Johan (John) Andersson* från Lennartfors. Föräldrar och två syskon till John levde kvar där 1914. Han var född 1872. Inga ytterligare uppgifter om Anna och John eller deras ev. barn är kända.

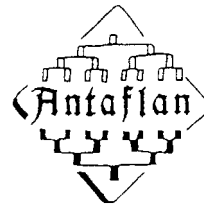
Johan Görling, dräng hos mästere-smeden Petter Nilsson på Mölnbacka (Annas morbror), var gift med Emma (efternamn okant), piga hos P N:s familj

på Mölnbacka. Bosatta i Minneapolis, Minnesota. Fotografi av Görling finns bevarat (min anm.).

Om någon bland VärmlandsAnors läsekrets känner igen eller vet något mer om de personer som förekommer i texten eller efterkommande till någon av dessa, vore jag naturligtvis tacksam för en kontakt.

Mats Sjökvist
Nannberga 9
732 91 Arboga

Varmlandsjubiléet i Minneapolis

Nr 89

I slutet av april kommer värmland att stå i fokus i delstaten Minnesota, och framför allt vid American Swedish Institute i Minneapolis. Då firas nämligen Varmlandsjubiléet! Det är i år nämligen 50 år sedan Varmlandsgåvan överlämnades till American Swedish Institute. Vad är då Varmlandsgåvan? Jo, det är föremål skänkta från varje värmländsk kommun/socken, som ett synligt minne från den forna hembygden till värmlandsättningarna i den nya världen.

Under några dagar så kommer institutet att förvandlas till ett värmland i miniatyr, med artister, hantverkare och företrädare för näringsliv och samhälle på plats.

Som många av er känner till så ämnade slaktforskarförbundet att resa till USA hösten 2001 för att knyta kontakt med svenskättlingar på den stora slaktforskar konferensen i Davenport, Iowa. Avsikten var också att med hjälp av kallar och forskare på hemmaplan kunna hjälpa folk att hitta sina svenska rötter. Tyvärr fick resan avbrytas pga. händelserna den 11 september.

Eftersom tanken med att med hjälp av moderna kommunikationsverktyg kunna hålla linjen öppen mellan Sverige och USA var så god, så väcktes tanken på att göra en värmländsk variant i samband med Varmlandsjubiléet i Minneapolis.

Tankarna har nu fått fastare form, och vi planerar att genomföra en aktivitet onsdagen den 24 och torsdagen den 25 april i år. Vi kommer att genomföra det hela i samarbete med Swedish Genealogy Society of Minnesota och dess eldsjäl Phyllis Pladsen. Nyfikna amerikaner får då möjlighet att skicka slaktforskningsfrågor direkt till Arkivcentrum i Karlstad. Peter Olausson och undertecknad finns på plats i Minneapolis och skall hjälpa intresserade tillrätta på American Swedish Institute. Frågorna kan lämnas in i förväg. På Arkivcentrum finns hjälpsamma värmländska forskare, redo att

med hjälp av de kallar som finns kunna besvara frågorna. Omfattande utredningar får Emigrantregistret ta hand om. Svaren skickas sedan med hjälp av fax och e-post över till Minneapolis. Med tidsskillnaden så beräknar vi att kunna sitta på arkivet mellan klockan 17 och 23.

För att kunna genomföra en sådan har aktivitet så kravs det inte bara att det tekniska fungerar, utan också att det finns frivilliga som vill ställa upp. Styrelsen har lovat att hjälpa till men det behövs fler. Så alla som har möjlighet – kom till Arkivcentrum i Karlstad under dessa dagar, för att vara med i ett gränslöst slaktforskarprojekt! Vill du vara med? Kontakta då ordf. Lars-Gunnar Sander eller undertecknad!

Carl-Johan Ivarsson

Tidigvarande riksdagskvinnan Gullan Lindblad bör väl rimligen vara kand för denna tidskrifts läsare. Har tankar jag därför inte orda om hennes politiska gärning. Har är det hennes anor som är av intresse.

Hjälp med forskningen har jag haft av Fredrick Andreasson, Forshaga, som rätt ut en del av Gullans moderanor, samt av Kenneth Larsson, Mangskog och Carl-Johan Ivarsson, Kila som välvilligt delgivit mig vad de har i sina databaser om Gullans anor.

*Johan R:son Sjöberg
Styrbordsgatan 16
652 27 Karlstad
johan_rson_sjoberg@yahoo.se*

Nytt universitetsbibliotek i Karlstad

Måndagen den 7 januari 2002 slog Karlstads nya universitetsbibliotek upp portarna. När Högskolan i Karlstad upphöjdes till universitet för tre år sedan var det en bekräftelse på en utveckling som pågått under en lång följd av år. I och med det nya universitetsbiblioteket befasts universitets ställning som lärosäte. Biblioteket med den intilliggande *Aula Magna* blir något av universitetets hjärta. Till den nya byggnaden har också universitetets huvudentré flyttats.

Ett universitetsbibliotek har ju främst till uppgift att ge service åt studenter, forskare och lärare vid universitetet, men står förstås också öppet för allmänheten. Slakt- och hembygdsvetenskap borde kunna hitta en hel del intressanta saker

i det nya biblioteket.

Bland annat finns där alla akademiska avhandlingar från alla svenska universitet, vetenskaplig litteratur som ofta inte finns på folkbiblioteken, vetenskapliga tidskrifter och en del intressanta specialsamlingar. Bland de senare kan nämnas Rolf Edbergs privata bibliotek, och en del av det gamla stifts- och läroverksbiblioteket (andra delar av det sistnämnda finns på Karlstads stadsbibliotek). Universitetsbiblioteket har också en förnämlig fjärrlåneservice.

Och om man inte hittar någon bok att låna så kan man alltid åka upp till Kronoparken för att se själva huset. Det är faktiskt en sevärdhet i sig.

Carl-Johan Ivarsson

Antavla nr 089	Upprättad för Gullan Lindblad, f Persson 13/11-1932 i Gunnarskog, Treskog				Orter i (S) län om inte annat anges. G-skog=Gunnarskog					
Generation I Nr 2-3 (1)	Generation II Nr 4-7	Generation III Nr 8-15	Generation IV Nr 16-31	Generation V Nr 32-63						
Nr 2. far Persson Ragnar Emanuel Hemmansägare f. 14/9-1899 Gunnarskog, Klanderud d. 20/8-1976 Gunnarskog, Treskog g. 10/10-1932	4	8	9							
Nr 1. ansökare Persson Gullan Birgit Kristina Riksdagsledamot f. 13/11-1932 Gunnarskog, Treskog g. 1954 Lindblad Lars Åke Gunnar f. 1927, Karlstad Nr 3. mor Olsson Olga Maria Kristina f. 24/7-1909 Gunnarskog, Treskog d. 3/11-1972 Gunnarskog, Treskog 2001	5	Andersdotter, Kajsa f. 18/5-1851, G-skog, Kolstan	11 12/3-1812, Mangskog - 1877, G-skog	Persson, Per. Torpare f. 6/4-1791, Eda, Fjäll - 1863, G-skog	Persson, Per. Torpare f. 6/4-1791, Eda, Fjäll - 1863, G-skog					
				Persson, Ida E 20/8-1878 Gunnarskog, Gränsjön d. 10/1-1948 Gunnarskog, Stommen	Andersson, Per. Torpare f. 26/12-1848, G-skog, Gränsjön g. 9/9-1871, Gunnarskog	Persson, Anders. Hemmansägare f. 30/8-1825, Gunnarskog, Byn Eliasdatter, Maria f. 17/6-1823, G-skog, Gränsjön - 2/7-1911	Persson, Per. Torpare f. 6/4-1791, Eda, Fjäll - 1863, G-skog Jonasdatter, Maria f. 1788, Värmskog - 26/6-1864, G-skog Håkansson, Elias. Bonde f. 13/12-1790, G-skog - 1854, G-skog Svendsdatter, Märta f. 3/10-1793, G-skog, Tobol			
						Nyqvist, Anders Kjellarsson. Fältjägare f. 22/4-1797, G-skog, Tinnhöjden - 1864 Jakobsdatter, Kajsa f. 11/2/3-1812, Mangskog - 1877, G-skog	Eriksson, Kjellar. Torpare f. 27/6-1766, G-skog - 1847, G-skog Nilsdatter, Kerstin f. 1763, G-skog - 5/6-1802, G-skog Jansson, Jakob. Torpare f. 4/1-1777, Gräsmark - 1868, G-skog Eriksdatter, Karin f. 5/6-1780, G-skog - 20/7-1857, G-skog			
						Nilsson. Olof. Miölnare f. 19/9-1817, G-skog, Sätra d. 3/7-1894, G-skog, Treskog	Nilsson. Olof. Bergsman f. 6/11-1779, G-skog, Sätered - 5/12-1850 Andersdatter, Marta f. 17/1-1779, G-skog, Treskog - 1860	Börjesson, Nils f. 1746, G-skog, Sätra Eriksdatter, Karin f. 1752, G-skog, Öierud		
						Olsson Magnus Mjöltnare f. 13/11-1858	12 17/1-1779, G-skog, Treskog - 1860	Larsson, Anders. Bonde f. 13/9-1754, G-skog - 1834, G-skog Amundsdatter, Kerstin f. 29/11-1753, G-skog, Gravås		
						Vinger(NO/D) d. 1942 Gunnarskog, Treskog	13 f. 6/11-1804, Ny, Kroppstad	Persson, Jon f. 1745, Långserud, Sillingeby Eriksdatter, Brita f. 1753 Nilsson, Nils f. 1761, Ny Elofsdatter, Karin f. 1753		
						Olsson Kristina f. 30/11-1875 Gunnarskog, Treskog	14 9/5-1803, G-skog, Byn - 4/8-1877	Olofsson, Olof. Inhyses f. 14/8-1832, G-skog, Järperud d. 26/4-1895, G-skog, Treskog g. 26/12-1864 Persdatter, Kajsa f. 15/10-1831, G-skog, Gårdsås La	Olofsson, Olof f. 16/9-1802, Gunnarskog, Axiand Andersdatter, Karin f. 9/5-1803, G-skog, Byn - 4/8-1877 Andersson, Per. Bonde f. 20/3-1808, G-skog, Gårdsås La - 1852 Persdatter, Maria f. 15/12/4-1812, G-skog, Berga - 28/2-1861	Olofsson, Olof. Inhyses f. 1766, G-skog, Axiand - 2/3-1832, G-skog Pettersdatter, Brita f. 1775, G-skog, Stommen - 21/12-1817, G-skog Persson, Anders f. 1779 Elofsdatter, Ingeborg E 1778, G-skog, Byn Kjellarsson, Anders. Bonde f. 23/2-1773, G-skog - 1847, G-skog Håkansson, Kerstin f. 9/12-1780, G-skog - 1818, G-skog Jonsson, Per f. 14/4-1776, G-skog, Stommen Månsdatter, Kerstin f. 13/1-1775, G-skog, Berga

Ur andra medlemsblad

Nr 90

Värmlänningar

AnGripen 2001:4 (Malmö Slaktforskarförening) Efterlysning avseende emigranten Ida Andersson från Ransäter.

Arosiana våren 2002 (Västerås Slaktforskarclubb) Om bröllop i Norra Ny.

Dalfolk 2001:4 (Slakt-, Hembygds- och Emigrantforskarforeningen DALFOLK) *George Akerlof* – Nobelpristagare med rottrådar i Dalarna! Av *Stenåke Petersson*: Georges faster Siri Åkerlöf gift och bosatt i Karlstad.

Flydda dagar 2001:3 (Linde Bergslags Slaktforskarförening) Karl August Andersson Meijerhelm och hans hustru Nathalie Meijerhelm av *Hans Hansson*: Nathalie var dotter till kaptenen vid Varmlands regemente, Fredrik Miles Meijerhelm. Har namns även översten Broady som deltog i amerikanska inbördeskriget och var son till en salpetersjudare Brundin i Värmland.

Slakthistoriskt Forum 2001:5 (Sveriges Slaktforskarförbund) Vem var Olavus Olavi Petraeus gift med? av *Elisabeth Thorsell*: Petraeus död 1639 var kyrkoherde i Filipstad. Landshövding och miljökampe: Elisabeth Thorsell recenserar Varmlandslitteraturs bok om Rolf Edberg. Bilder föreställande verkst dir i Varmlands Provinsbank Carl Gustaf Nyström (1791-1840) och dennes hustru Eva Louise Rosenberg (1798-1884). **Slakt-Trädet 2001:4** (Nordvarmlands Slaktforskarförening) Värmlänningar som jag har funnit i Jämtlands husförhörslängder åren 1861-1890 av *Gunilla Önnberg*. Om brott och straff i Fryksdalen i forna tider, del III av *Olof Hampus*.

Slækt & Slekt 2001:4 (Solør Slektshistorelag) Kjendiser blant etterkommerne av Suhoinen slekta i Sverige av *Arne Linnarud*: statsminister Tage Erlander och fotbollssnillet Sven-Göran Eriksson från Torsby. Tankar knyttet til

Morfar Emanuel Olsson föddes på Asen, Back, Sunne, dar han drev jord- och skogsbruk. Han gifte sig i mars år 1928 med Alma f. Hjerpe (från Åsegård i Lysvik. Emanuel var medlem i kyrkobröderna. Alma och Emanuel fick barnen Marta, Olov och Cristina.

I slåttern hjälptes alla åt. Det var väldigt noga for att allt hö skulle tas tillvara. Morfar slog alla dikeskanter för hand med lie, och mormor bjöd på kall enbärdricka under slåttern. Slättermaskinen var dragen av en hast.

Jan Myhrvold's inlägg om en forgrening av slekta Suhoinen til Grue Finskog av *Asbjørn Siljebråten*. Efterlysning berörande slakten Sikainen från Norra Rördåsen i Östmark.

Slakt och Havd 2001:2-3 (Genealogiska Föreningen) Amija och Tham av *Olga Dahl*: Johan von Saveland var disponent for Louis de Geers värmländska bruk.

Övrigt

Anbladet nr 70 (Norrtälje Slaktforskarförening) Digitaliserade kartor.

Flydda dagar 2001:3 (Linde Bergslags Slaktforskarforening) Fattigvårdens historia i korthet av *Charlott Hansen*.

Mark-Rötter 2001:4 (Marks Härads Slaktforskarförening) Kusin, syssling, brylling och pyssling, bakgrunden till våra slaktskapsord av *Marika Lagervall*. **Medlemsblad nr 36** (Lulebygdens Forskarforening) Om mantal och jordantal mm av *Georg Palmgren*.

Vastanbladet 2002:1 (Göteborgs-Regionens släktforskare) Länsman och fjärdingsmän – vilka var de av *Martin Bratt*.

Ådalingen 2001:4 (Ådalens Slaktforskarförening) Klockaren i helg och söcken av *Gunnar Johansson*.

Nar Emanuel avled år 1966 på Sunne Sjukstuga, övertog sonen Olov jordbruket. Han byggde om både hus och ladu- gård, samt utökade jordbruket. Gården såldes vidare, "gick ur slakten", år 1989 då morbror Olov dog.

Morfars far, Olov Jansson, föddes i Nar Jan Hölta i Ivarsbjörke.

Ingeborg Nilsdotter bodde med sin dotter Kajsa på Hemgården i Back fram till sin död 1905. Dar bodde även Kajsas make Olov Jansson och deras barn Olle, Lars, Emil, Maria och Emanuel.

Olle, Lars och Emil emigrerade till Amerika i början på 1900-talet. Familjen flyttade till Asen i Back på 1890-talet, och huset byggdes av Olov Jansson. Timret hämtade han i skogen. De flyttade dit for att Asen var större. De hade jordbruk. Kajsa fick ofta vara ensam for att Olov var mycket i Dalarna och Häl- singland och körde timmer, då han åkte på hösten och kom hem på våren.

Maria och Emanuel föddes på Asen i Back. Maria tog hand om son mor Kajsa som blev 96 år. Olov Jansson lagade skor och var med i skolrådet i Back. Morfars syster Emma blev 94 år gammal.

Emanuels rötter går tillbaka till Gård- sjö, Back, Lysvik och Ivarsbjörke. Bengt Persson kom från Klarälvsdalen och arbetade vid dammbygge i Mansåna, norr om Annefors. Håkan Frisk, stamfar till Gunnar Hedlund, hade en bror Nils Jons- son i Backa, som blev en av förfäderna i antavlan.

Gunilla Jonsson
Östergatan 30 c
152 43 Södertälje

Antavla nr 090	Upprättad för Emanuel Olsson, f. 16/4-1894 i Hemgården, Back, Sunne				mf (6) t. Gunilla Jonsson. Alla orter i (S) län	
Generation I Nr 2-3 (1)	Generation II Nr 4-7	Generation III Nr 8-15	Generation IV Nr 16-31	Generation V Nr 32-63		
Nr 2. far Jansson Olov f. 21/3-1853 Sunne, Ivarsbjörke d. 3/1-1933 Sunne, Back	Olsson Jan f. 10/1-1817 Sunne, Ivarsbjörke d. 13/9-1876	Jansson, Olov f. 15/4-1792, Sunne, Ivarsbjörke d. 6/10-1840	Jansson, Jan 29/12-1767, Sunne, Ivarsbjörke - 1841	Jansson, Jan 4/9-1743, Sunne, Gårdsjö - 1806	Nilsson, Bengt Ersdotter, Britta	
			8 2/1-1762, Sunne, Ivarsbjörke - 1821	Nilsson, Bengt Ersdotter, Britta		
		Eriksdotter, Kjersti f. 6/2-1792, Sunne, Ivarsbjörke	Olsson, Erik 14/5-1758, Lysvik, Berga V - 1835	Persson, Olof 1724, Lysvik, Berga V - 9/6-1800, Lysvik		
			9 Nilsdotter, Kerstin 7/5-1756, Sunne, Ivarsbjörke - 1823	Jonsdotter, Ingrid 16/10-1719, Lysvik, Väsby - 1/7-1801, Lysvik		
	Larsdotter Kerstin	Månsson, Lars f. 21/3-1791, Sunne, Tomthult	Andersson, Måns 20/7-1756, Lysvik, Solberg - 1816	Solberg, Anders Månsson . Soldat 1709 - 26/7-1766	Jönsdotter, Hjertrud 1709 - 22/8-1773	
			Bengtsdotter, Gertrud 8/4-1763, Sunne, Tomthult - 1835	Nilsson, Bengt 1738, Sunne, Tomthult - 11/9-1796	Abrahamsdotter, Catarina 1730, Ö Äntervik - 1820	
	Nr 1. ansökare Olsson Emanuel f. 16/4-1894 Sunne, Bäck d. 18/11-1966 Sunne g. mars 1928	f. 10/12-1822 Sunne, Ivarsbjörke d. 20/11-1899	Nilsdotter, Kerstin f. 31/5-1797, Sunne, Torsby	Persson, Nils 18/11-1762, Sunne, Gunnerud - 1811	Olofsson, Per f. 1732, Sunne, Gjutaregården	Nilsson, Ingegerd f. 1742, Sunne, Gjutaregården
			5 Jonasdotter, Kerstin 30/12-1760, Sunne, Torsby - 1830	11 Persdotter, Hiertrud 19/9-1739, Sunne, Torsby - 1811		
	Hjerpe Alma f. 3/11-1894, Lysvik	Sunne, Bäck d. 24/11-1857 Sunne, Bäck	Halfvarsdotter, Kjersti f. 10/5-1782, Sunne, Sätter	Olsson, Halfvard 7/1-1737, Sunne, Gunnerud	Nilsson, Olof f. Sunne, Borgeby S	Ingemarsdotter, Sara f. Sunne, As
				13 Svendsdotter, Ingeborg 17/9-1743, Sunne, Sätter	Jonsson, Sven 4/4-1715, Sunne, Back - 1780, Sunne	Olofsdotter, Karin 1709, Sunne, Sätter - 1781, Sunne
Nr 3. mor Månsdotter Kajsa f. 16110-1851 Sunne, Bäck d. 2012-1948 Sunne, Back	Nilsdotter Ingeborg f. 24/12-1823 Sunne, Ivarsbjörke d. 3/7-1905 Sunne, Bäck	Jonsson, Nils f. 17/11-1785, Sunne, Ivarsbjörke	Jansson, Jan 15/10-1759, Sunne, Borgeby N	Jönsson, Jon Pärsdotter, Marit		
			14 Nilsdotter, Karin 21/1-1761, Sunne, Ivarsbjörke	Olofsson, Nils Jönsdotter, Kierstin		
25/7-2000	7 Persdotter, Gertrud f. 20/8-1780, Sunne, Ivarsbjörke d. 28/12-1894, Sunne, Ivarsbjörke	15 Nilsson, Per 27/10-1747, Sunne, Björke - 1788	Persdotter, Karin 10/8-1748, Sunne, Björke - 1829	Persson, Per Pärsdotter, Ingeborg f. 1703, Sunne, Ivarsbjörke		

Här har du ditt lokalombud!

Som utlovats så presenterar vi här föreningens samtliga lokalombud, så som listan ser ut just nu. Som ni förstår så finns det många socknar i vårt landskap, som ännu står lediga. Måhända låter "lokalombud lite för byråkratiskt, men viktigast är inte titeln utan funktionen – att vara föreningens förlängda arm i landskapet, och att kunna ge hjälp och stöd åt forskare. I andra föreningar finns sockenfaddrar, och det kan måhända ses som en bättre titel. Förvanta Er inte att lokalombuden har svar på alla era frågor – men chansen är stor att de kan ge Dig de tips och råd kring sina socknar

som Du behöver! Det är naturligtvis inte tanken att lokalombuden ska utföra forskningsuppdrag på ideell basis. Men de kanske vet vilka projekt som finns eller kan ge information om vidare kontakter.

Förändringar på listan kommer att presenteras fortlöpande i VärmlandsAnor. På vår hemsida VärmlandsRötter finns det alltid en aktuell lista. Om du saknar din socken här, och skulle vara intresserad av att vara lokalombud, så är det bara att höra av sig till någon i styrelsen!

<p>Boda Karin Karlsson Högboda, Framnas 665 93 Kil karin.m.karlsson@swipnet.se</p>	<p>Fryksande Gunilla Onnberg Oleby, Hedås 201 685 92 Torsby gunilla.onnberg@spray.se</p>	<p>Långserud Arne Berg Kila, Väsby 2 661 94 Saffle kilakasa@worldonline.se</p>	<p>Tveta Ingrid Eriksson Valnas 4 661 94 Saffle valnas@minpost.nu</p>
<p>Brunskog Sven Haage Dar Väste, Finneback 671 94 Brunskog sven.haage@spray.se</p>	<p>Färnebo Rånald Engelbrekt (se Filipstad)</p>	<p>Mangskog Kenneth Larsson Slobyn, Lyckan 671 96 Mangskog kenlar@algonet.se</p>	<p>Värmskog Ingrid Johansson Gansbyn, Sätra 671 95 Klässbol</p>
<p>Eskilsäter Sven Johansson Magasinsgatan 1 b 661 30 Saffle sven.15131@swipnet.se</p>	<p>Gillberga Lennart Gustavsson Åserud, Speke 661 95 V Nysäter 32177@telia.com</p>	<p>Millesvik Sven Johansson (se Eskilsäter)</p>	<p>Vase Anette Carlsson Hööksgatan 2a 652 29 Karlstad anette.carlsson@mail.bip.net</p>
<p>Filipstad Rånald Engelbrekt Spångbergsvagen 88 682 32 Filipstad abf.ronald.filipstad@swipnet.se</p>	<p>Glava Birgitta Juås Brandsbol 670 20 Glava gitta@algonet.se</p>	<p>Norra Finnskoga Niclas Persson Valbergsvagen 9a 685 33 Torsby klemmetan@hem.utfors.se</p>	<p>Älgå KG Lindgren Linnevägen 11 661 43 Saffle 0533-14124@telia.com</p>
<p>Forshaga Björn Grindegård Skolgatan 2 b 667 32 Forshaga bggard@algonet.se</p>	<p>Jarnskog Rickard Loberg Hagvägen 10 670 41 Koppom rickard.loberg@eda.mail.telia.com</p>	<p>Nyed Bo Cider Skolgatan 12 660 60 Molkom abcider@xpress.se</p>	<p>Östmark Niclas Persson (se Norra Finnskoga)</p>
<p>Kila Gunnar Jonsson Älvhagsgatan 25 661 40 Saffle kilagenealogen@swipnet.se</p>	<p>Svanskog Marianne Magnusson Skogsgrand 5 662 50 Svanskog masima@telia.com</p>		

Om begravningskick i äldre tid

Vid inträffade dödsfall i Fryksdalen eller på annat håll i det gamla värmländska bondesamhället, förekom en mängd olika sedvänjor, traditioner och förhållningssätt, många numer nara nog bortglömda. Då som nu upplevdes ett oväntat fränfalle inom en nara slakt- eller vänkrets lika tragiskt och smärtfyllt. Där har inget avgörande förändrats. Väsentliga livsfrågor står fortsatt obesvarade.

I forna dagar innan för huldön körbara vägar fanns att tillgå, bars den döde i sin tråkiga av slaktanhöriga och granar till hemkyrkans likbod, senare en kortare fard till sin grav. För sådana mer långväga transporter förekom särskilda vilplatser langs trampstigen. Vid vägar, mer framkomliga, nyttjades vid nämnda tillfällen hästar. Kistan hade satts fast på en enkel bår bestående av två slantar sammanfogade av ett antal tvärsålar. Båren bars av en hast framtill och en baktill. Även så kallade släpbårar framdragna av en enda hast kunde användas på särskilt svårframkomliga sträckor med brant eller obanad vagterang.

Önd bråd död förberedades på flera olika sätt enligt folktron: Av ravtjut eller uggleskri i natten, av snokar som sommardag ringlade upp på gårdsplanen framför det hus, där döden stod i begrepp att hämta någon människa. I gårdsfönster såg förbifarande "fegkljus" brinna i mångskensnatter.

Om några av alla varsel i sammanhanget berättar dr Selma Lagerlöf (1858-1940) målade i sin roman *Gösta Berlings saga*, kapitlet Döden befriaren. Unge Ferdinand Ugglas på Berga (gårdens förebild är officersbostället Angersby i Sunne socken) ligger för döden med sin mor, kaptenskan, vid bädden. *Ty visst funnos de, som grato vid Ferdinand Ugglas dödsbädd, men den sjuke själv log mot mannen med lien, när denne tog plats på sängkanten. och hans mor lyssnade efter dödsrosslingarna som efter ljuv musik. Hon bävade för att döden inte skulle makta fullgöra sitt värv, och när allt var slut, trängde tårar fram*

i hennes ögon, men det var tårar av glädje, som föll på hennes sons stelnade ansikte.

I boningshus där sorg drabbat, hängdes ett eller två vita lakan upp för varje fönster och bands samman med ett svart band. De draperade fönstren skulle på detta sätt stå orörda ett halvår framåt. Där någon nyss dragit sin sista suck sköts ugnsspjället upp, så att den dödes ande befriad kunde sväva ut i rymden.

Till begravning inbjudna gäster sände dagarna innan utlyst jordfastning en korg med olika sorters mat till sorgehuset, varav ofta så kallad klengås, det vill säga grovkaka med påbrett smör och överst "sannost". Smörgåsarna skulle utgöra kost under begravningens morgonmåltid. Gästerna samlades tidigt i den dödes hem, dit mer långväga deltagare, oftast släktingar, hade anlant dagen innan jordfastningen. Kvinnor bar svarta, höghalsade klänningar och vita, veckade forkladen med bred fäll nedtill samt vita huvuddukar knutna som snibbar. Manlig klädsel var likaledes svart.

Först bjöds de närvarande på kaffe med dopp. Sedan dukades frukostmål fram, vanligen med klengås. I hemtillverkad svartstruken kista prydd med en enkel krans av lingonris bars den döde fram till boningshuset med kistlocket avlyft. Sörjande samlades kring båren i en tät ring. Liket skulle nu, som det hette, läsas ut, ofta av en lekman, som höll en kort sorgeandakt över den hädangångne och hans liv, allt omramat av psalmsång. Det hände ibland, att denna ödestunga avskedsstund från hemmets gårdsplan blev förevigad av någon inbjuden eller eljest närvarande kameraförsedd fotograf, verksam kring sekelskiftet 1800/1900. En del dylika foton har bevarats och utgör ovärderliga kulturminnesbilder.

Prestaverna, det vill säga längre, runda stavlar i svart med ett kors upptill, hade fraktats till sorgehemmet någon dag innan begravningen. I förestående avfard efter haståkdon till kyrkan, "likfala" be-

nämnd, satt alltid de båda personer, som getts hedersuppdraget att prestavera i kyrkans kor under akten, närmast före flakvagnen med kistan. Begravningar i midvinter med en kyrkogård i djup snö och tjäle förekom mera sällan. I så fall togs hastklockor och bjällerkransar bort från använda seldon. Var den döde en man, hängdes en smal vit tygbit på selkrokens högra sida, var den avlidna en kvinna, hängdes den vita tygremsan till vänster.

Under begravningstågets kyrkresa, som företogs i sakta mak, framfördes den döde på andra skjutsen från täten. Efter följde åkdon med sörjande i den ordning de ståt i släktskap eller haft anknytning till den hädangångne. Närmast likvagnen satt sålunda den avlidnes familj, anka eller änkeman och barn med sina respektive familjer. Hastar spända framför deras kördon hade också vita tygband men fastknutna i betslet, allt enligt ovannämnd placeringssed.

Antalet gravölgaster och därmed längden på ett liktåg stod alltid i proportion till den avlidnes position i byn eller socknen och vederbörandes ekonomiska stallning. Var det fråga om en besutten storbonde eller dennes hustru, kunde ofta upp till 40-talet hastekipage ingå i sorgeföljet.

Efter att ha intagit sina platser längst fram i kyrkan, man satt för sig, kvinnor för sig, förblev alla begravningsdeltagare sittande under hela gudstjänsten. Återkomna hem kunde väntande gravöl i burgnare gårdar pågå i två dagar, då rikligt med mat, öl och även brännvin bjöds.

Roland Kihlstadius, Karlstad

Du kan bli *Stödande medlem* i **Sveriges Slaktforskarförbund**, för bara 180 kr/år. Du får *Släkthistoriskt Forum*, Svenska Antavlor, köprabatter m.m.
Sveriges Slaktforskarförbund,
 Box 30222, 104 25 Stockholm. Tel. 08-695 08 90.
 E-post: genealogi@genealogi.se

ANOR SÖKES

Till ANOR SOKES tar vi emot frågor om anor och ättingar från alla, som ar medlemmar i en släktforskarforening

631. Jag søker

a) föräldrar till *Magnus Giliusson (ev. Ullström)* och hans hustru *Annika Persdotter (Larsdotter)* vars dotter *Maria* föddes 2314 1713 i **Nedre Ullerud**.

b) föräldrar till soldaten eller förridaren *Gulich Andersson* och hans hustru *Katarina (Karin) Jonsdotter* vars son *Jonas* föddes 2018 1707 i Hagen eller Hallarna, **Nedre Ullerud**.

Jonas (Gulichsson) Hager blev snickarmästare och gifter sig 1736 med *Maria Ullström*. De ar först bosatta i Hallarna, **Nedre Ullerud**, senare i Sund, **Övre Ullerud**. *Jonas Hager* avlider 16/10 1778, *Maria Ullström* 1415 1791.

Carin Andersson

Irisgatan 3B

431 61 Mölndal

Tel 031-87 62 57

632. Jag søker kontakt med ättingar efter *Ingeborg Jönsdotter* f 2314 1838 i **Tjarnberg, Norra Ny** och *Trång Per Persson* f 1834 i **Norra Ny**. De bodde i Tjarnberg och hade följande barn:

Kajsa f 23/1 1860

Maja f 9/12 1861

Kristina f 4/1 1865

Johanna f 6/18 1869

Per Gustaf f 1872

Johanna f 1874

Agnes f 1878

Anita Berglund Eriksson

Omsjö 107

88030 Näsåker

omsjo@mail.bip.net

633. Mine tippippoldeforeldre het *Ole Johanson* og *Kaisa Pedersdotter*, og var visstnok fadt i Värmland ca 1822. Jeg vet ikke hvor i Värmland. Deres datter *Lovise* (som var min tippoldemor, f. 1844) reiste sammen med sin søster *Kristine* (f. 1851) til **Kristiania (Oslo)** ca 1863/64 fordi det var dårlige tider i Värmland. De var heldige og kom i kontakt med *Johan Lindekvist* som også var svensk, og var forpakter og statsagronom på en gård i Bzrum (Koxa). Han trengte

arbeidsfolk, så *Lovise* og *Kristine* fikk sendt bud etter resten av familien som kom etter. I tillegg til *Ole* og *Kaisa* var det resten av barna deres: *August* f. 1854, *Matilde* f. 1857, *Nils* f. 1859 og *Adolf* f. 1864. *Lovise* ble boende i Bzrum resten av sitt liv, de andre vet jeg ennå ikke hvor det ble av etterhvert.

Jeg er altså på jakt etter noen som vet noe om *Ole Johanson* og *Kaisa Pedersdotter*. Hvor var de fadt, var de svenske eller finske, hva slags slekt/gård kom de fra osv.

Heidi Arild

Skjulestad

N-4849 Arendal

heijan@start.no

634. Jag ar på jakt etter min morfars far, farfar og farmor som förmodligen kom från **Värmland**. De flyttade till Floda utanför Göteborg 1848 från **Nohlby**. Eftersom det finns minst åtta **Nohlby** bara i Värmland så ar det minst sagt besvärligt att söka sig fram den vanliga vägen. Deras födelsedata:

Nils Fredrik Bergström f 6/1 alt 6/5 1841, sågare *Johan Petter Bergström* f 2018 1798, hans hustru *Carin Pehrsdotter* f 6/11 1820.

Lasse Åkerlund

Sjöstigen 10

913 33 Holmsund

Tel 090 - 70 11 37

lars.akerlund@telia.com

635. Den jeg nå saker er *Per Nilsson* fadt 1764 i **Boda** gift med *Annika* fadt 1761 i **Boda**. Fikk datter *Stina* fadt 1787 i **Boda**. Familien flyttet senere til **Grums** og fikk sann *Nils* fadt 1792 i **Grums** og datter *Kajsa* fadt 1794 i **Grums**

Jeg saker etter videre familie bakover fra *Per Nilsson* og håper noen kjenner denne slekt.

Per Thomas Gustavsen

Nordliveien 12A

1368 Stabekk

Norge

ptg@stromint.no

636. Jag søker *Erik Oskar Nordlindh* född 1862 i **Botilsater**. Skulle vilja ha reda på om han fick några barn. Jag søker även en *Erik Nordling* född i **Kristinehamn** slutet av 1800 eller början av 1900. Han dog i **Karlskoga** 2913 1954. *Erik* hade en bror i **Kristinehamn** som föddes 7/11 1901 och som dog dar 2911 1983.

Thowa Scott

Sparstavagen 16

710 41 Fellingsbro

Tel 0581-62 01 92

skogsbygg@skoogsbygg.se

637. Har ett gammalt foto framför mej av min morfars far med en anteckning på baksidan. Dar står *Jon Bengtsson* född 2517 1851 i **Grea, Vitsand**. Søker information om plats och person. Mycket tacksam för information.

Jan Andersson

Lits-Åsen 125

830 30 Lit.

638. Jeg vil efterlyse nedenstående personer:

a) *Josef Gabriel Rosenquist*, f 919 1808 i **Lerbo, Södermanland**. Trädgårdsmester på **Höglunda, Nor**. Hustru *Maria Katarina Lundgren*, f 10112 1814 i **Ving**, d 3015 1850.

Barn: *Carolina Margareta*, f 2711 1839, *Maria Katarina* f 2519 1840 i **Hjartum**, *Fredrika* f 813 1842 i **Hjartum**, *Niklas* f 11/12 1843 i **Hjartum**, *Albert* f 1015 1846 i **Hjartum**, *Regina* f 1/10 1848 i **Nor**. *Albert Rosenquist* er min MFF. Kom till Danmark den 2414 1874 fra **Vadstena**. Jeg kommer till Värmland i april-maj så jeg ville gerne om jeg kunne få nogle flere oplysninger inden. Jeg er meget taknemlig hvis det er nogen der kender till slzgten, og om der er efterkommere efter **Alberts** saskende.

Aage Green

Timlundvej 45

6933 Kibæk

Danmark

Tel 0045 97196079

aage.green@get2net.dk

639. Min farmor som er født antakelig i **Østevallskog** sokn den 6/3 1876 antakelig på gården **Røhse**. Hennes feidenavn tror jeg var *Emma Edvinsdtr Røhse*, jeg er ikke sikker på farsnavnet. Vennligst opplys dersom De har noen opplysninger som kan kaste lys over min svenske slekt og eventuelt om gården **Reihse**, evt. opplysninger over kilder som er tilgjengelige.

Steinar Andresen
Øvrevegen 19
1405 Langhus
Norge.
abceiendom@c2i.net

640. Jag heter *Leifgunnar Wågenberg*. Jag ar född i **Arvika** och min morfar var skräddarmästare *Hening Alexis Lindström*, aktiv kommunalpolitiker, son till krukmakare *Johan Johannesson Lindström* i **Ålgården**. Jag söker nu uppgifter på min morfars mor *Mathilda Seinkneht* född 14/7 1857 och dog 12110 1888. Jag tar gama emot andra uppgifter om krukmakarsläkten *Johannes Johannesson Lindström* och min morfar.

Leifgunnar Wågenberg
Brunnsgatan 7
641 45 KATRINEHOLM
Tel 0150-542 20
leifgunnar@hotmail.com

641. Jag söker förfader till följande personer:

- Magnus Jonasson Brunzell*, f 1211 1772 i **Arvika**
- Marta Persdotter*, f 1713 1787 i Tollesrud, **Gunnarskog**, dotter till *Per Håkansson och Karin Jonsdotter*
- Anders Persson*, f 2/7 1773 i Stora Gårdsås, **Gunnarskog**, son till *Per Persson och Kerstin Johansdotter*
- Elin Källarsdotter*, f 414 1764 i Tollesrud, **Gunnarskog**, dotter till *Kallar Persson och Britta Jansdotter*
- Per Mattsson Willkatt*, f 1720 i **Eks-härad**. Flyttade till **Nås i Dalarna** 1743. *Anneli Sundström*
Hyttgatan 2
784 62 Borlänge

Red. anm. Efterlysningen ar kompletterad med uppgifter från Värmlands kyrkböckerregister.

642. My grandfather emigrated from the **Eksharad** parish in 1901. *Karl Larson* [grandfather] was baptized 19 Aug 1881

VärmlandsRötter andrar utseende

Nar vi startade VarmlandsRötter 1999 var det nog ingen som kunde tro att det skulle bli en sådan succé som det har blivit. Antalet besökare ökar hela tiden och idag har vi mellan 100-150 besök varje dag. Första veckan 2002 slog vi nytt rekord med hela 933 besök. Det har ar vi naturligtvis mycket glada över.

Under vintern har vi arbetat med att göra VarmlandsRötter ännu bättre. Vi har skapat ett helt nytt utseende med en lite modernare layout. Vi har även försökt strukturera upp vårt material lite bättre och göra det enklare att hitta på sidan.

På första sidan har vi samlat allt som vi tror ar viktigt att hitta som släktforskare. Dar kan man också hitta allt nytt som händer. Vi har även börjat göra sidan lite mer interaktiv så att ni som besöker oss bl a ska kunna saga er mening i en aktuell fråga. Vi har inte plockat bort något av det gamla, bara ändrat utseende och stuvat om lite. Däremot har vi lagt till några nya saker.

Sockensidoma har lagts i en separat avdelning för att man lätt ska hitta den information man söker. Några nya socknar har fått sin egen sida klar. En utför-

ligare beskrivning över landskapet Värmland har lagts till. Dar kan du bl.a. läsa om vilka socknar som tillhör landskapet men inte länet och tvärtom.

Nytt ar också att vi samlat alla bokrecensioner som införts i VärmlandsAnor sedan 1990. Vi har även lagt in en karta över Värmland som man kan ladda ner till sin egen dator. Vet du förresten att du kan se oss i styrelsen på bild om du ar nyfiken på hur vi ser ut. Klicka på info och gå längst ner på sidan dar varje styrelsemedlem presenterar sig.

Den nya VarmlandsRötter beräknas ligga på intemet efter den 1 mars. Så välkommen in på en rundvandring. Adressen ar www.genealogi.se/varmland.

Ar det något du saknar på VarmlandsRötter? Ibland tryter våra ideer och vi behöver hjälp att komma på nya. Vad skulle du vilja hitta på vår sida? VarmlandsRötter ar till för alla oss som forskar i Värmland så tyck gama till och kom med förslag. Du far gama maila och berätta vad du tycker om den nya layouten. Du når oss med epost på vsff@telia.com.

Anette Carlsson och Gunnar Jonsson

Norra Loffstrand. Parents of Karl: *Lars Jonsson* born 8 Jan 1852 **Sodra Loffstrand** and *Maria Persdotter* born 1 Aug 1849 **Halga**. Parents of Lars: *Jon Jonsson* born 19 May 1828 **Sodra Loffstrand** and *Ingejerd Larsdotter* bom 31 Jan 1835 **Astrand**. The latest Eksharad church census available in the U.S. is 1895. I would like to know when *Lars Jonsson* died [maybe about 1942?]. Two sisters of *Karl Larson* that remained in Sweden are *Maria* born 4 Feb 1884 [Norra Loffstrand] and *Ida Kristina* born 12 Feb 1890 [Norra Loffstrand]. Do you have a history of **Norra and Sodra Loffstrand**?

Kenneth H. Larson
Minnesota
larso260@tc.umn.edu

634. Jag heter *Irene* och har fått ett brev från Norge med förfrågan om hjälp att hitta svensk slakt. Hon som söker heter *Helga Holm* från **Notodden**. Hennes mans bestefar *Johan Fredrik Holm* var född i Sverige 20 nov 1875. Hans föräldrar hette *Johan Holm* f.1850 och *Martha* f. 1854. En dotter föddes i **Eidskogen Hed**. (troligen **Hedmark** i Norge), 1887. Hon hette *Selma Ottilie Holm*. *Helga* undrar om någon plats finns i Sverige som heter **Eidskogen** och om någon känner till någon om dessa personer.

Helga Holm
Kristian Lofthusgat 3
3675 Notodden
Norge

Min e-post: hans.karlsson@e.lrf.se eller irene.edstam.karlsson@soderkoping.se

Föreningens utgivning av böcker och register

Föreningen säljer ett antal publikationer; både egna och medlemmars. Medlemmar som önskar annonsplats för egna publikationer, kontakta ordföranden. Medlemmar får 10% rabatt på föreningens egna publikationer; markerade med *. För angivet pris tillkommer pack och porto. Order som överstiger 500:- skickas per postförskott, övriga faktureras. Egna publikationer kan även köpas direkt hos föreningens sekreterare. Vi rekommenderar beställning via brev till sekreteraren eller e-post till vsff@telia.com. Vid slutförsäljning kan dröjsmål uppstå under trycktiden.

Södra Ny

Registrerade
av Framtidshuset i Säffle
Redigerade
av Carl-Johan Ivarsson
och Gunnar Jonsson

Födde 1738-1920:
3970 poster, 248 sidor 190:-*
Vigde 1739-1920:
1109 poster, 88 sidor 110:-*
Döde 1739-1920:
33372 poster, 148 sidor 125:-*

Register och avskrifter

Bogen (S)

Carl-Johan Ivarsson
Fb, Vb, Db 1850-1920..... 225:- *

Botilsater (S)

AMP Cresco, G Jonsson och C-J
Ivarsson, Säffle
Födde 1721-1920 ..... 225:- *
Vigde 1721-1920..... 110:-*
Döde 1721-1920..... 150:-*

Ekshärad (S)

Mats Hellgren
Födde 1665-1722 ..... 200:- *
Födde 1723-1799 ..... 140:- *
Förs. bok 1665-1750 ..... 200:- *

Eskilsäter (S)

Framtidshuset i Säffle/Reliken,
C-J Ivarsson, G Jonsson
Födde 1688-1920 ..... 225:- *
Vigde 1688-1920..... 100:- *
Döde 1688-1920 ..... 125:- *

Fryksande (S)

Knut Malmström
Födde 1707-1765 ..... 225:- *

Glava (S)

Arbetsmarkn. proj. i Awika
Vigde 1699-1920..... 175:- *

Gunnarskog (S)

Carl-Johan Ivarsson
Vigde 1688-1920..... 225:- *
Födde 1688-1799 ..... 225:- *
Födde 1800-1842 ..... 225:- *
Födde 1843-1871 ..... 225:- *
Födde 1872-1920 ..... 225:- *
Döde 1688-1843..... 225:- *
Döde 1844-1920 ..... 225:- *

Kila (S)

Gunnar Jonsson
Födde 1640-1817 ..... 225:- *
Födde 1818-1900 ..... 225:- *
Vigde 1689-1900..... 120:- *
Bouppt. 1744-1859 ..... 60:- *

Lysvik (S)

Arne och Moira Linnarud
Fb, vb, db 1692-1793 ..... 350:- *

Millesvik (S)

Arbetsmarknadsprojektet Cresco, Carl-
Johan Ivarsson och Gunnar Jonsson.
Födde 1688-1920 ..... 165:- *
Vigde 1688-1920..... 70:- *
Döde 1688-1920..... 100:- *

Norra Rada (S)

Mats Hellgren
Födde 1725-1769 ..... 140:- *

Stavnas (S)

Jan Thimberg
Födde 1687-1775 ..... 170:- *
Födde 1776-1850 ..... 200:- *
Födde 1851-1920 ..... 210:- *
Vigde 1687-1920..... 300:- *
Döde 1687-1820..... 300:- *
Döde 1821-1920 ..... 300:- *

Sunne (S)

Margit Olsson och Arne Linnarud
Fb, Vb, Db 1669-1736 ..... 300:- *
Fb, Vb, Db 1737-1758..... 300:- *
Fb, Vb, Db 1759-1774 ..... 300:- *
Fb, Vb, Db 1775-1793..... 350:- *

Södra Ny (S)

Framtidshuset i Säffle/Reliken,
C-J Ivarsson, G Jonsson
Födde 1738-1920..... 190:- *
(lucka 1783-1822)
Vigde 1739-1920 ..... 110:- *
Döde 1739-1920..... 125:- *

Vitsand (S)

Kerstin Risberg
Fb, Vb 1824-1860 ..... 250:- *

Äigå (S)

KG Lindgren
Födde 1688-1835 ..... 225:- *
Födde 1836-1924 ..... 225:- *
Vigde 1688-1920..... 125:- *

Utnyttja din medlemsrabatt!

Medlemmar får 10% rabatt på alla publikationer som ges ut av föreningen, markerade med *.

Döde 1687-1920 ..... 160:- *

Ölserud (S)

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1754 - 1920 ..... 225:- *

Vigde 1754 - 1920 ..... 60:- *

Döde 1754 - 1920 ..... 100:- *

Östmark (S)

Kerstin Risberg

Födde 1765-1820 ..... 240:- *

Ortregister

Gunnar Jonsson

Värmland ..... 70:- *

Dalsland (ny upplaga) ..... 45:- *

Värmlands Släktforskar-katalog 1999

202 forskare med över 3600 forskarpuppgifter. Litteratur- och arkivtips. Släktutredningar i arkiv och samlingar. Registerförteckning mm. 102 sidor ..... 70:- *

Arbetsvandringar Värmland Härjedalen

under 1800-talet ..... 100:- *

Roger Alderstrand o ABF Härjedalen

Annons

Norra Rada

Döde (E:II) 1729-1799

Registret innehåller karta över församlingen, 3799 personer -med normerade namn- fördelade på a) kronologisk ordning b) orter c) patronymikon/efternamn och omfattar 212 sidor ..... 175 kr.

Födde (C:2) 1770-1796

Registret innehåller 2292 personer fördelade enligt ovan och omfattar 131 sidor ..... 150 kr.

Porto tillkommer.

Beställes hos
Lars Lundell
Kamnarsvagen 8:A107
226 45 Lund

Värmländska Antavlor 1-50

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1990-1997. Totalt över 14 000 anor. Socken- och slaktnamnsregister.

..... 140:- *

Hembygds- litteratur

En kyrkoherdes vardag Ekshärad 1700-1758

Mats Hellgren

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar, har fort anteckningar om allt som tilldragit sig i prästgården. År 1758 omfattar dag för dag notering. Häftat 186 sid. .... 150:- *

Ölme Härad's Dombok 1629 - 1650

Axel Em. Löf

Nytryck från 1997. Huvuddelen av materialet utgörs av Ölme härads dombok. Dessutom finns ett par protokoll från Visnum och Färnebo härader, Varnums kyrkobok för tiden 1645-50, en mantalslängd för Ölme och Vamum 1642 mm. Häftad, 234 sid, person och sakregister. .... 200:- *

Kvarnarna vid Rottnafallen

Eric Sundell

Kvarnindustrins uppbyggnad från 1600-talet. Teknik, matning, kvarnbeskrivningar, personindex. 110 sidor i hafte med 4-fargsslag

..... 120:- *

Torp och ödegårdar i Ölserud

Maj Olsson m.fl.

Format A4. Plasthaftad med skyddsomslag ..... 60:- *

Torp och ödegårdar i Huggenäs

Gunnar Jonsson m.fl.

Förteckning och beskrivning med kända inneboende över de försvunna boställena i Huggenäs socken. En sammanställning av resultaten från torpinventeringen åren 1994-2001. Ort- och personregister. 36 bilder. 86 sidor A4 ..... 100:- *

Boställen i Saffle kommun

Sven Johansson

Over 7000 namn på herrgårdar, gårdar, torp, backstugor och andra bostadshus. Även skolhus, lanthandlar, kyrkor, missionshus, kvarnar, sågar mm på landsbygd och i tätort. Sorterat efter namn. Med kort beskrivning och koordinater enligt Rikets nät 2,5 gon V 1938. 276 sidor, A4. .... 170:- *

Torp i Botilsäter

Britta Johansson m.fl.

Format A4. Plasthaftad med skyddsomslag ..... 50:- *

Övrigt

Antavleblanketter

A3, 6 generationer, 5-pack ..... 15:- *

Nytt från VSF 1984-91

hel årgång ..... 75:- *

VärmlandsAnor 1992-98

per nummer ..... 30:- *

hel årgång ..... 100:- *

VärmlandsAnor 1999-

per nummer ..... 40:- *

hel årgång ..... 120:- *

Råd och tips vid registrering

av kyrkböcker ..... 25:- *

Sammandrag av Älvdals härads domböcker

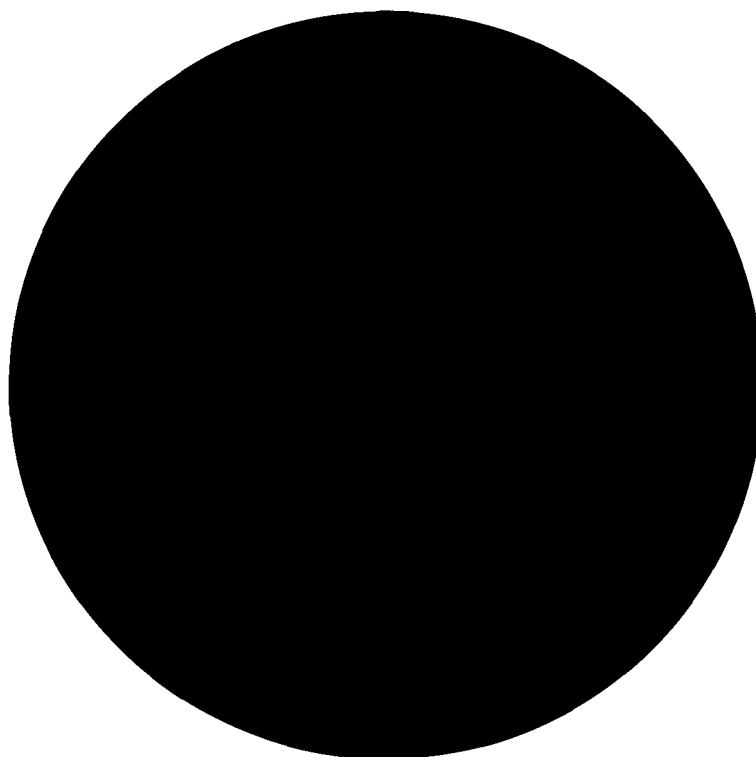
Under våren utkommer ett hafte innehållande samtliga protokoll från Älvdals härads domböcker åren 1600-1649. Häftet innehåller förutom sammandrag av notiser även ort- och personregister, kommentarer, kartor samt vissa hjälpskatte-längder och mantalslängder för berörda socknar. Priset beräknas uppgå till ca 200 kr inkl. moms. Härtill kommer postförskottsavgift för privatpersoner. Intresserade kan vända sig till mig per telefon 0510-541304, per mejl jan.erik.bjork@gotene.mail.telia.com eller per post Sjögrässtigen 4, 533 73 Källby.

Jan-Erik Björk

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur
med den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Lars-Gunnar Sander
Norra Berghaget
667 32 FORSHAGA

B

Föreningsbrev

Tryckeri Knappen.
Det ar grönt.

Box 2149, Ramgatan i', 650 02 Karlstad.
Tel 054-22 15 00. Fax 054-22 15 19.
E-post tryckeri@knappen.se. Hemsida www.knappen.se
Miljöcertifierad ISO 14001, Svanenlicensierad